

Farkas Eszter: A varázstükör

A diákfotósok képei a 8–9. oldalon

Komlós Attila

Szardínia

5. oldal

Bandi András

Gyökereink után kutatva

12. oldal

Kocsis József

Körém íródik a világ

3–4. oldal

Kisslaki László

Séta Dorisz néniel

6. oldal

Lenkey István

Ég és föld között lebegve

7. oldal

Kamarás Klára

Cseppen a víz

13. oldal

Rónaky Edit

Búcsú Jéki Lászlótól

20. oldal

Kocsis József

A boldogságkereső ember

21. oldal

Videcz Ferenc

Mozaikcserepek

10. oldal

Tartalom

Kocsis József: Körém íródik a világ	4
Komlós Attila: Szardínia	5
Kisslaki László: Séta Dorisz néivel	6
Lenkey István: Ég és föld között lebegve	7
Tám László rovata: Fényképező diákfotósok	8–9
Videcz Ferenc: Visszhangok	10
Szigetvári Krisztián: Spanyol építészettörténet	11
Bandi András: Gyökereink után kutatva	12
Kardhordó Kálmán: Bélyegvilág Versek	13
Szarvas István: Beszélgetés Balázs Péter külügyminiszterrel	14
Fiatalok oldala Prim Péter írása	15
Rejtvények, varázskép	16–17
Szigetvári Krisztián: Diákok falfestményei	18
Szarvas István: Beszélgetés Prof. Dr. Magda Sándorral	19
Rónai Béla: Magyarul – magyarán Rónaky Edit: Búcsú Jéki Lászlótól	20
Kocsis József: A boldogságkereső ember	21
Czupy György: Zágonyi őrnagy Szentiványi Árpádnál	22
Regényi Ildikó: Mondák-kísérte utazás a Kárpátalján – 5.	23
Dr. Vargha Dezső: Gulag Virrasztók-lemez	24
Bányai Tamás: Jegyzetek	25
Trebbin Ágost: A pécsváradi Arany Ló Vendéghozadó	26
Motesiky Árpád (Felvidék): Bélyeg Mátyás királyról	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala Rónaky Edit: Humor	28
Logika- és memóriafejlesztés Az Alexandra újdonságai	29
Rónaky Edit: Kéri Katalin könyve Mátradereskei párnafesztivál	30
Hartai bodzaünnep	31

Szarvas István

Sólyom: Nem gondolom, hogy beszédem befolyásolta a szavazást

Az államfő válaszolt lapunk kérdésére

Június 15-én negyedszerre sem sikerült főbíróvá választania a Parlamentnek. Baka Andrásra a leadott 346 szavazatból 292-en voksoltak érvényesen, míg 54 szavazat érvénytelen volt. Mivel 257 igen kellett volna a megválasztáshoz szükséges kétharmadhoz, így a 184 elégtelennek bizonyult, ugyanis a titkos szavazáson 108-an a nemet jelölték.

Sólyom László államfő Baka András tavaly májusban már jelölte, utána kétszer is Havasiné Orbán Máriát javasolta a Legfelsőbb Bíróság elnökének, de egyszer sem kapta meg a kellő számú igeneket.

Elnök Úr! Nem gondolja, hogy az Ügyészség Napján elmondott beszéde befolyásolta a mai napi szavazást? – kérdeztem lapunk nevében az eredmény(telenség) bejelentését követő elnöki sajtótájékoztatón.

Nem hiszem, hogy ez befolyásolta volna a döntést. Ha igen, szomorú, hogy egy beszéd hatására történt. Baka minden szempontból megfelel a követelményeknek. Elkésérítőnek tartom a történeteket – felelte a köztársasági elnök.

* * *

Az új főbíró válaszolt lapunk kérdésére

Június 22-én végre sikerült Baka András a Legfelsőbb Bíróság elnökének megválasztani. A szavazólapot felvevő 369 képviselőből 367 szavazott. Ők 345 érvényes szavazatot adtak le, ebből 309 volt az igen és 36 a nem szavazat. A szavazatok között 22 érvénytelen is találtak. Az új főbíró 1990-ben egy évig az MDF frakció tagja volt, de 1991. május 31-én visszaadta mandátumát, mert a Strasbourg-i Emberjogi Bíróság tagja lett.

A parlament folyosóján tartott sajtótájékoztatón Sólyom László államfő többek között a következőket mondta: Az egy éve méltatlanul húzódó probléma most megoldódott. A következő hat év klímája egész Magyarország állapotát jótékonyan fogja befolyásolni. Új korszak köszönt az igazságszolgáltatásban. Újságírói kérdésekre az államfő nem kívánt válaszolni.

Az államelnök után az új főbíró megköszönte a rászavazók támogatását. Nyitottabb és hatékonyabb igazságszolgáltatásra van szükség véleménye szerint. Az igazságszolgáltatás nem zárt tevékenység, ezért minden olyan dolog, ami a nyilvánosságra tartozik az nyilvános lesz. Ésszerű határidők kellene a pereknél, csökkenteni kell a hátralékok számát – húzta alá.

A Hetedhéthatár kérdése így szólt:

Elnök Úr! Ön korábban úgy nyilatkozott, ha megválasztják, változtat az oktatás rendszerén. A bírák oktatásába beletartozik a civil bíróké is?

A Legfelsőbb Bíróság Elnöke a következőt válaszolta: Én azt nyilatkoztam korábban, hogy a képzés rendszerét kívánom átalakítani. Természetesen ez egy hosszú folyamat. Ebbe minden bíróságon dolgozó munkatárs beletartozik. Nem a vizsgára tenném a hangsúlyt, hanem mindenki tudásának bővítésére.

Web-ajánló

www.hetedhethatar.hu

193 szerzőnk 2670 alkotása olvasható a Hetedhéthatár web-oldalán

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Közérdekű magazin

Szerkeszti: L. Csépanyi Katalin

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@t-online.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7625 Pécs, Vilmos u. 39/a., www.edenscript.hu

Előfizethető a kiadónál.

Előfizetési díj 12 számra: 1500 Ft.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Készült a Bornus 2009 Kft. nyomdájában, Pécs, Közraktár u. 4-6. Felelős vezető: Borbély Tamás

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

e.graphic
stúdió

névjegy

szórólap

levélpapír

könyv

prospektus

meghívó

tervezése, nyomtatása

www.edenscript.hu

7624 Pécs, Hungária u. 14.

Tel./fax: 72/227-350 info@edenscript.hu

Amennyiben kedveli lapunkat, támogassa a Hetedhéthatárt előfizetéssel!
Kérésre postai utalványt küldünk (7614 Pécs, Pf. 59.). Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Kocsis József

Körém íródik a világ

Fakopáncs

Harkály kopog odakint. A fürdőszobából hallani, nagyon közel lehet, fölállok a kád szélére, kilesek.

Akácbokor terpeszkedik a kerítésen túl, fõlsarjadt, kerek liget; záporok után, meg amikor nehéz virágok húzzák le az ágakat, némelyik ág vég a falat is eléri, az akác bekíváncsiskodik a szúnyoghálós kis ablakon. Sokra nem megy vele, az elterebélyesedett akácsoport megszûri a fényt, nappal is villanyt kell kapcsolnia annak, aki ott látni akar. Illattal, hûvõssel, madárénekek kárpótol az akác, most meg ezzel a különös ritmussal. Visszhangosan kopogtat, nem tömör, befejezett koppantásokkal, olyan a hangzása, mint amikor a zongorista pedálozva egymáshoz érinti a más-más időben megszólaltatott hangokat, összeolvad a kopácsolás, sorozatonként rajzolódni ki a ritmusívek, közéjük hosszabb-rövidebb szünetek ékelődnek.

Megtalálom a madarat. Valóban harkály tarkállik a zöld közt, gyerekkori ismerősöm, a nagy tarka harkály, tollai a gyerekkorom természetrajz-könyvéből jól ismert, ódivatú színekben pompáznak. Sokszor találkoztam vele azóta is, élõben, ilyen közelről azonban még nem sikerült megfigyelnem. Másfél méterre vagyok tőle, gyanútlan, a szúnyogháló anyaga elfed elõle, zavartalanul dolgoz-

hat. A fák doktora rendel kint, a fürdőszobaablak a rendelõ ablakává válik egyszerre, ezen keresztül lesek be most a rendelõjébe.

A harkály úgy kapaszkodik a törzsön, ahogy a villanyszerelõk kapaszkodtak gyerekkoromban a fa villanydúcokra: a cipõjükre erősített karoló kampók segítségével lépkedtek le-fõl és oldalazva, körkörösén, játékos ugrándozással. Nem véletlen, hogy mozgásáról, ahogy könnyed ugrálással változtatja a helyét, a villanyoszlopok artistái jutnak eszembe: repedezett, telefonvezetékes villanydúcot fog közre a fiatal akácliget, ott tarkáz a harkály a szürke oszlopon, ezt a halott fát kopogtatja buzgalommal. Ha a harkály a fák doktora, akkor ez közülük szakvizsgát tett doktor, patológus, kórboncnok, az élõ akácokra ügyet sem vet, csak erre a megholtra koncentrálni homlokráncoló figyelemmel. A két képet egymásra csúsztatom: a kórbonctan professzora ugrándozik itt a cipõjére szerelt fémkampókkal a villanyoszlop körül, pántos homlokműszere meg-megrezen minden ütéskor. Olyanok ezek a felderítõ sorozatütések, mintha gólyakelepelés hangfelvételét játszanánk vissza gyorsítva: prrrrrrr... Mintha rugóra járna a madár feje. És ha a fa szövetétõl eltérõ tömörségû részhez ér, rendellenességhez, kezdõdik a test feltárása. Ezek már célzott, egyenkénti ütések, mint a pörölycsapás mindegyik, fröccsen a szilánk, szerteröppen a forgács.

Aztán elégedett csend lesz. Kis szünet után a harkály elrugaszkodik, és meg sem áll a legközelebbi telefonpóznáig.

Hajnalka

Kedvenc könyvem, sokadszor veszem kézbe, megállok egy bekezdésén, és rácsodálkozom Karácsony Benõre: „A frissen ácsolt bivalyistálló falára vad-

szõlõ készült felkúszni. Sokszor nézegettem, ha a kerti munka után árnyékba kíváncsoztam. A vadszõlõ kacs mozgásban volt a sima fal mellett, keresett valami ágat, kerítést vagy rozsdás vaszõgöt, amelyben megkapaszkodhatott volna. A fal sima volt, sehol egy szõg vagy faág nem mutatkozott a láthatáron. A vadszõlõ néhány napig töprengett, aztán fogta magát, tapadó korongot fejlesztett a kacsok végére, enyvet készített, és a korongok segítségével odaenyvezte magát a sima falhoz. Így kúszott tovább, leleményesen, makacsul.” (Napos oldal)

Második napja figyelek egy hajnalkatövet, ugyanazzal a csodálattal, amely most a Karácsony-sorok közül sugároz rám. Szárazság van, már-már aszály, a kerti kút teljesítménye rohamosan csökken: egy-egy bekapcsolással korábban akár kétszáz liter vizet nyerhettem, most jó, ha egyszerre két teli kannányit ad a kút. Meg kell várnom, hogy újra telítõdjék, részletekben öntözöm a kertet: a kút környékének gyakori látogatója lettem, és ez nem várt megfigyelésre ad alkalmat. Egy hajnalkató kúszik fel a futórózsa fölkopaszodott szárába kapaszkodva, tekerõdik spirálosan, õleli a vékonyka törzset szorosán, újabb és újabb kanyarulatokat tesz. Meglepõ gyorsasággal halad, csúcshajtása mintegy tizenöt centiméterrel került feljebb a nap végére, ami mintegy egy centiméteres óránkénti sebességnek felel meg, szinte szemmel követhetõ a mozgása. Ám egyszerre lelassul. Ahhoz a zsineghez érkezett, amely a vadrózsaszárat a fehérre festett fém tartóoszlophoz erősíti, és amelyen a villanymotor csatlakozóját minden be- és kikapcsoláskor átvetem, hogy ott függeszkedjek a következő kapcsolásig. Néhány óra múltán észreveszem: a csúcshajtás áthajlik a közeli fémszárra, és a kapcsolgátásokkal az útját megzavaró akadályt megke-

(Folytatás a 4. oldalon)

Támogatók

BIOKOM Kft.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

Iparos Kisvendéglõ

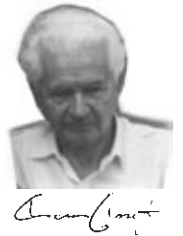
Netmester Produkció

www.netmester.hu

Következő számunk 2009. szeptember 11-én jelenik meg a Hetedhéthatárt az alapítástól támogató Szántó Dezsõ emlékére

Kocsis József

Körém íródik a világ

(Folytatás a 3. oldalról)

rülve azon tekereg tovább. Néhány óras öntözési szünet után újabb meglepetés ér: nemcsak visszatért az én virágom a rózsaszár természetes anyagához, hanem érzékelvén a folytonos zaklatás elmúltát, letekeredett az idegennek érzett, kényszerű támaszról, és a már egyszer megtett kettős spirált átcsavarta a rózsaszárra. Mérlegelt, döntött, korrigált. Érdekes rá, hogy segítsem: hamarosan elágazáshoz ér, és feltehetően a nagyobb biztonságot kínáló vastagabb ágat választja majd, amely csapdaként belevezeti a sűrű lombzatba. A vékonyabb száron ezt elkerülhetné, de annak a hossza nem több két arasznál. Ennek folytatásaként közel háromméteres bambuszajtást erősíték a tőhöz, így már érdemes lesz ezt választani.

Kétségem sincs afelől, hogy elfogadjam a segítségemet.

Pulipár

Az ablak magasából látom, a szemközti kerítés mögött két kutya csahol, az utcáról nem lehet látni a fekete és a fehér pulit, összefonódó borostyánhajtások emelnek magas sövényfalat a kert és az utca közé. Az egymásra rétegződő levelek építményén csak kutya-magasságban van kémlelőnyílás, több is egymás mellett, hogy figyelemmel követhessék az arra vetődő idegent, nem büjt-e meg gyanús szándékkal két lyuk közötti takarásban valahol, előreszaladva várják a felbukkanását, és nyüszítenek és kaparják a kerítést izgatottan, ha késik, visszaroannak az előző nyila-

dékhoz, nem tévedtek-e, aztán a következőnél hangoskodnak újra. Számukra idegen mindenki, aki a kerítés határán kívül esik. Kívül esem én is, és nemcsak az ismerős tér borostyánfonat-határán, hanem mintha volna borostyánidő, azon is, hiszen a valóságosból nézvést rég nem csaholhatna már itt ez a két puli, évtizedek óta játszva-szaladozva, örökmozgó szerkezetként. Amennyit ebből magam nyomon követhetek, az legalább három-négy kutyaöltőnyi idő, azóta látom rohangászni, egymásba gabalyodva viháncolni ezt a fekete-fehér szörpamacst. Fáradhatatlanok: ha lankadna az egyik, a másik nem hagyja nyugton, és fordítva: egyszer a fehér a játékosabb, máskor a fekete, mikor melyik a fiatalabb éppen a kívülálló számára követhetetlen váltások nyomán, és hempergőznek a frissen esett hóban, a szikkadt fűcsomók közt fölverődő porfelhőben, a sárban-csatakban összetapadt levelek szőnyegén, pityangok közt, pipitérpettyes gyenge gyepen, rohangásznak nevetős arccal, meg-megtorpanva ugratják egymást, köröznek sebesen, hogy aztán váratlanul szemberohanjanak a másikkal, bele-beleütközve a tömött borostyánfalba, átszakítva olykor a borostyánidő észrevehetetlen határvonalát. Átlépve ezen a határon, visszatérnek néha az innen elszármazottak, megcsendesedve nézik egykori otthonaikat, az ismerős épületet, a kerítésen kihajló, vastagodó ágakat, és rácsodálkoznak a két acsargó pulira, miként lehet ez, semmit sem öregedtek, tekintetükben ugyanaz a buzgalom parázslík, torkukból rég bennrekedt ugatások törnek elő,

és rázúdulnak a mindenkori ólálkodókra, akik elámulnak, hogy mintha most volna minden, mintha megállt volna az idő, és ezt természetesnek találják, és azt gondolják illúzióknak, hogy az egyik pillanat úgy követi a másikat, mint a zsinorra felfűzött gyöngyszemek. Minden most van. Örökös jelenidőben.

Fény

A furcsa fény az örökzöld lombok mélyéből süt felém, smaragdzöld izzás, és nemcsak parazsas, aprócska lángok lobognak benne, zöld fények villóznak az ágak sűrűjében, belül valahol, az óriás babérmeggy bokor legközepén, pont odalátok a levelek réteges nyiladékan, és máshonnan, véletlen tárta résen pont odalát a Nap is, és egy fényes bőrű levél görbült tükre a szemembe visszavetíti sugarát, de ezt csak közelebb lépve látom, hogy magyarázatot találjak a különös fényjelenségre; addig megfejthetetlen ez az intenzív zöld ragyogás, levélárnyékok mozgolódnak a zölden izzó ovális alakzaton, folytonosan átrendeződő zöld árnyalatok, és ettől olyanná lesz, mintha sokszögűre csiszolt drágakő szörná felém a fényt sziporkázva, csak a csúcsa ragyog egyenletesen, mintha saját fénye volna, belülről fakadó, áradó smaragdzöld üzenet. Visszatérve már hiába keresem, más szögből esik be a fény, más szögben verődik vissza, ezt gondolom, de legbelül csalódást kelt ez a földhözragadt magyarázat, és átsuhan rajtam, hogy talán csak bámulnom kellett volna, és gyönyörködve mélni valami elképzelt, titokzatos üzenet értelmén.

IPAROS KISVENDÉGLŐ

Pécs, Rákóczi út 24-26.

Tel.: 72/333-400, 30/9373-400

e-mail: info@iparoskisvendeglo.hu

www.iparoskisvendeglo.hu

Nyitva: Hétfőtől szombatig 11.30 – 22.30

Vasárnap 11.30 – 16.00

Három teremben 20-tól 60 főig
elkülönített rendezvény tartható.

Fischer János üzletvezető

• Étkezési utalványokat elfogadunk:

kék és piros színekben

Ticket Restaurant

Cheque Déjeuner

Sodexo Pass

• Üdülési csekket is elfogadunk

• Bankkártyával is lehet fizetni

Főétel rendelésekor gratísz jár egy adag húsleves metélttel!

Komlós Attila

Komlós Attila

A Hetedhéthatár előző számában ért véget korzikai utazásunk, a sziget déli végén, Bonifacio városánál álltunk meg. Utunkat ott folytatjuk, Szardínia szigete felé hajózunk a tengerszoroson át, majd miután S. Teresa Gallura kikötőjében partra szállunk, a hegytetőre épült Castelsardo városába indulunk tovább.

A település első látásra amolyan üdülőfalu benyomását kelti, annak köszönhetően, hogy épületei frissen vakoltak, élénk sárga, narancs, piros színekben pompáznak. Nem egészen az a kép, amit egy régi szardíniai kikötővárostól várna a látogató, mindenesetre kellemes, vidám hangulata van. Nevezetessége a vár, amelyből szép panoráma tárul elénk a városra és a tengerre, a kis utcák házainak földszintjén különféle helyi termékeket kínáló boltok várják a látogatókat és a vásárlókat.

Castelsardo: „Tessék választani!”

Castelsardo után Szardínia második legnagyobb városába, Sassariba látogatunk, némiképp eltávolodva a tengerparttól. Az óváros szűk utcái, a helyenként omladozó vakolatú házakkal különös hangulatot árasztanak, rengeteg fotótémát szolgáltatva. Sétánk során ellátogatunk az óváros peremén álló csodálatos Rosella-kúthoz.

Az 1600-as évek első évtizedében megalakított kút nem csak Sassari, hanem a sziget, Szardínia egyik szimbóluma is. Évszázadokon át szolgálta a helyieket, akik amellet, hogy vízért jártak ide, a kút körül kialakított kis medencékben ruháikat is itt mosták.

Szardínia területén több helyen láthatunk szinte teljes egészében eredeti formájában fennmaradt román stílusú templomot. Közülük a legszebbet tekintjük meg a sziget

Szardínia – 1.

Sassari, Rosella-kút

Sassari, óvárosi részlet

északnyugati részén, Sassariától nem messze. Az 1116-ban, pisai stílusban elkészült bazilika szépen csengő neve Santissima Trinita di Saccargia. Az épület látványát fokozzák a fekete bazalt és fehér mészkő váltakozva elrendezett csíkjai, melyet a színes díszítőelemek tovább gazdagítanak. A megvalósítása során az építészek kizárólag

Santissima Trinita di Saccargia templom

helyi építőanyagot használtak fel, a funkcionalitást és a szépséget egyaránt fontosnak tartva.

A Földközi-tenger második legnagyobb szigete kultúrtörténeti, építészeti emlékei mellett természeti kincsekben is bővelkedik. Erre szép példa a fantasztikus cseppkőképződményekkel teli Neptun-barlang. A barlangot a tengerpart melletti mészkőfennsík tetejéről közelítjük meg a tenger szintjén található bejáratáig vezető Őz-lépcsőn. A barlang leírhatatlanul gazdag cseppkőképződményekben – a falát szinte teljes egészében függő-, álló-, szalmacseppkövek díszítik. Az élményt tovább fokozza, hogy a teremk alját víz borítja, így a visszatükröződő látvány még káprázatosabb.

A Neptun-barlangban

A Neptun-barlang megtekintése után a hamisítatlan mediterrán hangulatú tengerparti városban, Algheróban teszünk látogatást. Kikötőjében csónakok, vitorlások százai sorakoznak, a látványt a vár falai és az óváros házai, templomtornyai keretezik.

Alghero

Alghero viharos történelme során állt föníciai, pisai, katalán, Habsburg, savoyai fennhatóság alatt; a második világháború bombázásai súlyos károkat okoztak. Az elmúlt századok történései azonban a „viharok” mellett a helyi kultúra gazdagodását is eredményezték. A katalán időszak hatása máig érezhető: a város lakóinak 22,4%-a ma is a sajátos „alghero-i katalán”-t vallja anyanyelvének.

(A szerző felvételei)

Kisslaki László (Németország – Steinbach)

Séta Dorisz néniel

– Aztán a falhoz állíttatta, és durr bele! Agyonlőtték! – pislogott rám Dorisz néni, huncut, cinkos mosollyal a szemüvege fölül. A kékkockás takarót, amivel a lábát akartam betakarni a tolokocsiban, egy előkelő mozdulattal elhárította, miközben a karjáról fellebbent a lengére szabott szürke kabátkája szabadjára engedve csirkelábnyira soványodott, összeaszott karját.

– Aztán mi történt? – kérdeztem elhűlve.

– Semmi. A madarak felrebbentek, mert megijedtek. Az a dezertőr meg azt sem mondta, hogy nyikk! Összerogyott.

Bizonyára elhűlve, furcsán nézhettem Dorisz néniére, mire ő csak a vállát vonogtatva magyarázta.

– Most min csodálkozik fiatalember? Háború volt. Az orosz az ajtó előtt állt. A férjem, Gróf Kahlenberg – isten nyugosztalja – hadbíró volt, s az volt a kötelessége hogy példát statuáljon. Meg én is odahaza voltam a három gyerekkel. A legkisebb, a Konrádka még pólyában. Mit is tehetett? Nem igaz? – nézett rám, s kegyesen nyugtázta az „úgy bizony”-t.

Dorisz néni most már engedte a lábát betakarni a pléddel, mert az előbb is fázósan megborzongott. Összébb húzta magát a fészkében és lehunyta szemét. Talán gondolatban éppen most ringott keresztül a gondolán a Ponte de Rialto alatt a snájdig gróffal, mint háromnapos boldog ifjasszony.

A Majna parti korzón, szótlán gurítottam a kocsit, csak néha kellett levennem a néni kezét a kerékről mikor rálógatta, mert időközben elszunyókált. A szárazra rozsdult plátánlevelek csak kelletlen moccantak arrébb, ha az erőtlen őszi szél a folyó felé akarta terelgetni őket.

Mikor már majdnem elértünk az „Eiserner Steg” hídig, megpihentünk a felületes sétáló előtt ismeretlen régi kolostor romos kerengőjében. A hajdani barátok helyett, most a közeli Szent Miklós templomból idáig szűrődő halk orgonaszó bóklászott az elhagyott falak között.

Elnéztem Dorisz néni. A ráncok az arcán nem tűntek el, de békét és boldogságot sugárzott, mintha az Úr előtt hálát zsolozmázna az angyalok karában.

Igaz is – kunststück. Így könnyű neki angyalokkal nótázni. A pár nap alatt mióta itt dolgozom a szeretetotthonban, megismerem Dorisz néni életét. Igaz, csak hézagosan mesélt magáról, mert gyanakvó természetű lélek volt. De mióta engemet, mint fiatal gyakornokot egy kissé megkedvelt, közlékenyebbé vált.

Elmondta, hogy ő egész életében nem dolgozott, csakhogy a gyerekeit elláthassa, gondozza, nevelje. Mára már mind a három sikeres, családos, gazdag ember. Két-tő Floridában él s a legfiatalabb, a Konrád, világhírű orvos Montrealban. A jövő héten újra megkapja az ötezer euró zsebpénzt, amit Berger doktor újra felold a zár alól, a fia kérésére. – Mert nálam könnyen megy a pénz – tette még hozzá derűsen. Lerítt róla, hogy soha sem voltak anyagi gondjai. Pláne, jár neki még a férje után is a magas nyugdíj. Persze a hadbírónak még a háborús éveit is beszámították.

Amikor ezt hallgattam elszorult a szívem. Én meg itt – mint fiatal diakónus gyakornok – alig tengődök abból, amit az egyháztól kapok, de azért egye meg a fene! Gyönyörű a világ!

Végre meghívhatom Veronika szívyszerelmemet, aki megígérte, hogy egyszer eljön velem vacsorázni. Direkt erre spóroltam a pénzt. Eddig úgymint a szokásos esti szórakozásom, a könyvtár olvasóterme volt. Az ugyanis ingyenes...

Ihaj, csuhaj! Ma este elviszem a stégnél lehorgonyzott hajóra, ahol a magyar étterem ringatózik a cigányzenekarral, igazi magyarosch, paprikásch ételekkel, és borsos árakkal.

De sebj!

Hirtelen elhalkult az orgonaszó a Szent Miklós templomban.

A három holló, akik a romok közt ütöttek tanyát, mintha csak erre vártak volna, újra káromlásba kezdtek; mintha az elhangzott muzsika minőségéről kezdenének akadémikus vitát.

Dorisz néni kabátom ujjával engem is visszarángatott ábrándozásomból.

– Menjünk kávé inni. Toljon a Römerhez, kérem.

Amikor kiértünk a Városházhoz, átlavírozottunk a millió turista között, akik a Justicia bekötött szemű szobrát a fotózták

– Most hová? – kérdeztem, mert az öt euró, amit elszámolhatok az otthonban, épphogy elég lesz egy szerényebb helyre.

– Tudja, hol van a Cafe Bonaparte?

– Bárcsak ne tudnám. – De ezt csak magamban mondtam. Egyszer betévedtem és a kétcentes Remi Martin konyakért elkértek négy eurót. Ráadásul előkelően vissza akartam küldeni az italt, mert nem volt elég hideg, ahogy én szeretem, mire a főúr lesújtóan végigmért és fagyosan közölte, hogy a konyakot tenyérhőmérsékleten fogyasztják az értők. Erről ennyit.

– Tudom Tante.

– Na, akkor odamegyünk. Van magánál pénz? Na, nem azért kérdelem, mert fizetem, de hátha nem lenne elegendő, s ne jöjjünk zavarba.

– Van ötven euróm. Ugyanis este vacsorázni akarok menni Veronikával. Arra spóroltam.

Dorisz néni helyeslően bólintott, majd miután megérkeztünk, rögtön rendelt két szelet Schwarzwälder kirsch-tortát habbal, kávé, egy gyűszűnyi konyakot is hozzá, már csak az aroma kedvéért is – mondta.

Én csapvizet parancsoltam.

Majd még elfogyott három Johny von Rigó, egy Linzer kíséretével.

Te magas Isten! Még jó, hogy nálam volt a vacsorapénz. De biztos, hogy volt a nénién is, hiszen engem csak a nyugalma kedvéért kérdezett meg. Különben nem mert volna olyan bátran rendelni, hiszen tudta, hogy mennyit keres egy gyakornok.

Közben az asztalra kerültek az unokák fényképei. Mind jólétben fürödtek a floridai tengerparton, vagy a montreali Konrád doktor márványmedencéjében. Igazán aranyosak voltak, de valahogy nekem már mehetnékem volt. Egy óra múlva végre a néniék is. Azért becsomagoltatott még két habos rolót vacsora utánra.

Hazafelé egy áldás volt, hogy toltam a kocsit, mert így megkapaszkodva, egyenesben tudtam magam tartani. Még mindig rogyadoztak a lépteim, és még közel sem tértem magamhoz. Nem szabadultam a jelenettől, amikor a frakkos főabló úr, mefisztoi mosollyal – nekem legalábbis úgy tűnt –, kis tálcácskán prezentálja a számlát. Még jó, hogy Dorisz néni hangsúlyozta, hogy magas borraalót adjak, mert őt itt jól ismerik. Igazán megható a figyelmesége.

– Na, nem baj – gondoltam –, Veronikát jövő héten viszem vacsorázni, mikor Berger doktor kifizeti a néni.

Mikor visszaérkeztünk az otthonba, elbúcsúztam Dorisz néniel, aki jóindulatú mosollyal pá-pát intve behajtott az ebédlőbe.

A délutános váltótársam látta rajtam, hogy nincs jó kedvem, mert a vacsorát jövő hétre kell halasztanom, egyenesen rámkérdezett.

– Téged is átvert a néni?

– Hogyhogy átvert? Legfeljebb a jövő héten megyek vacsorázni Veronikával. A fia akkor utasítja Bergert a pénz miatt.

– Dorisz néniék sose volt fia. És sose volt férjnél! Egyáltalán nincsenek gyerekei. Kegydíjon él itt a templom jóvoltából. Egyetlen, ami van neki: a piszok jó fantáziája.

Lenkey István

Ég és föld között lebegve

Impressziók Németh Edit festményeiről

Lenkey István

Teljes pompájában itt a tavasz! Múlt héten már láttam papírsárkányt eregető gyerekeket is. Olyan lelkesen szaladtak, ahogy annak idején mi, amikor nádra vagy fára feszítettünk papírt, vásznat, amit megfestettünk, telerajzoltunk, hosszú farkát színes szalagokkal aggattuk tele, és hosszú zsineggel, futva megpróbáltuk a levegőbe emelni. Ha sikerült, és

fenn láttuk úszni, lebegni a magasban, úgy éreztük, hogy felemelkedtünk magunk is, szinte repülünk az égen. Ha rossz

volt a széljárás, és fennakadt egy fán, vagy leesett a sárkányunk, elszomorodtunk, de aztán kezdtük előlről.

Meglehet, ekkor még nem tudtuk, hogy papírsárkányokat több mint kétezer éve készítettek már a keleti kultúrákban (ahol sosem volt rémisztő, félelmetes figura a sárkány, inkább a szépség és a jószág jelképe), s aztán megjelent az európaiban is: a római hadsereg harci zászlójának nyomán. Leonardo da Vinci repülési kísérleteihez szintén felhasználta a papírsárkányt. A formák az évszázadok során változtak: volt kígyószerű, nyolcszögletes, rombusz alakú (és házisárkány is).

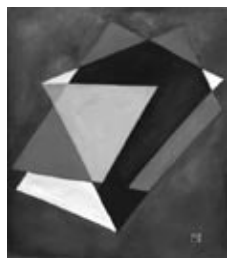
Gyermekkorunkban arról sem tudtunk, hogy a sárkányfigura mennyi konkrét és elvont jelentést tartalmaz hordoz. Japánban a jószerecske szimbóluma, Kínában a hosszú élet zálogának tartják, másutt a fiúvá avatás szertartásához kötődik, a gyermek és az ifjú szabadságvágyát jeleníti meg. Az ezerarcú sárkány üzenete eljut a képzőművészekhez is. Gondoljunk Chagall vagy Hundertwasser

ilyen témájú műveire. S egy – felváltva – Győrben és Ausztriában élő és alkotó mai festőművész: Németh Edit munkái is bevezetnek minket a papírsárkányok különös világába. Így vall erről maga a művész: „Alkotásaimon visszatérő motívum a földről

fölfelé törekvő papírsárkány-figura, amely spirituális értelemben a transzcendens, e világ feletti Létezőbe vetett hitet szimbolizálja,

filozófiai jelentése pedig az anyagi világ kötöttségeitől való szabadulás, az ember szabadságvágyának, testi-lelki-szellemi szabadságának szimbóluma. Művészetem a tudatos szerkesztő erőkből épülő intellektuális törekvéseknek és az ösztönös indulati forrásokból táplálkozó, emocionális irányzatnak sajátos ötvözetű továbbfejlesztése. Képeimet továbbgondolásra szánom az életről, szépségről, szeretetről...” Azt, hogy nekünk: e festmények nézőinek, befogadóinak továbbgondolásra szánja képeit, sárkánysorozatának címe is érzékelteti: „Szabad asszociációk”. Nézzük képeit az interneten (www.nemetheditfestomuvesz.hu) és kiállításokon: erőteljes színekkel megfestett, alapvető síkgeometriai elemekből (négyzetek-

ből, háromszögek-ből, köríves alakzatokból) formált olajfestményeket látunk, melyeknek dekoratívítása első pillantásra szembeszökő.

Mindegyik munkán látszik a színes formák rendszerbe szervezettsége, megkomponáltsága. Domináns színeivel: a vörössel, kézzel, sárgával s ezek különböző árnyalataival, gazdag színvilágot hoz létre a művész; a háttérszínek: a szürke és a kék helyenként kiemelik, másutt megcsendesítik

az erős alapszíneket. A síkok egymásba játszása lebegést érzékeltet.

Visszatérő motívuma még a bohócfigura: a porond szónoka, minden titkok tudója és társai: akrobaták, artisták, táncosnők alakja. Életünk tragikomédiájának megtestesítői, a magány, a kitaláltság, a kiszolgáltatottság szimbólumai. A maszkos arcok (álarcok?) az elrejtettséget, a menekülést jelképezik. A clown-figurák hangszerei – hegedű, cselló, trombita, pozán, furulya – jelképei annak a vágyott, de szinte elérhetetlen éteri szépségnek, békének, melyet valamennyien szeretnénk elérni.

Nemcsak ábrázolja e hangszereket Németh Edit, hanem interpretálja a zeneműveket is. Festői eszközeivel tolmácsolja mindazt, amit egy-egy zeneszerző a kottafejekben leírt. Számára a zene transzcendens távlatokat nyit meg, elszakaszt a földtől, nyugalmat ad.

E festőművész szemléletmódjára hatott többféle művészeti áramlat, jól ismeri a különböző stílusirányzatokat, de kiforrott ábrázolásmódjára főként a konstruktív expresszionizmus jellemző. Kazimir Edschmid szerint „Az expresszionista művész nem néz, hanem lát.” Igen! Meglát, belelát és mögé lát. Nem reproduktív, hanem kreatív művész. Nem reprodukálja, hanem reprezentálja a látványt. A szubjektív élményt érzései, gondolatai, víziói, felfokozott, erős belső érzelmei nyomán elementáris erejű expresszív formákkal és színekkel fejezi ki.

E festmények hatására gondolatban felszállhatunk a magasba, ahogy gyermekkorunkban tettük papírsárkányt eregetve.

Küzdjünk együtt az allergia egyik fő okozója, a parlagny ellen!

Védjük a levegő és környezetünk tisztaságát!

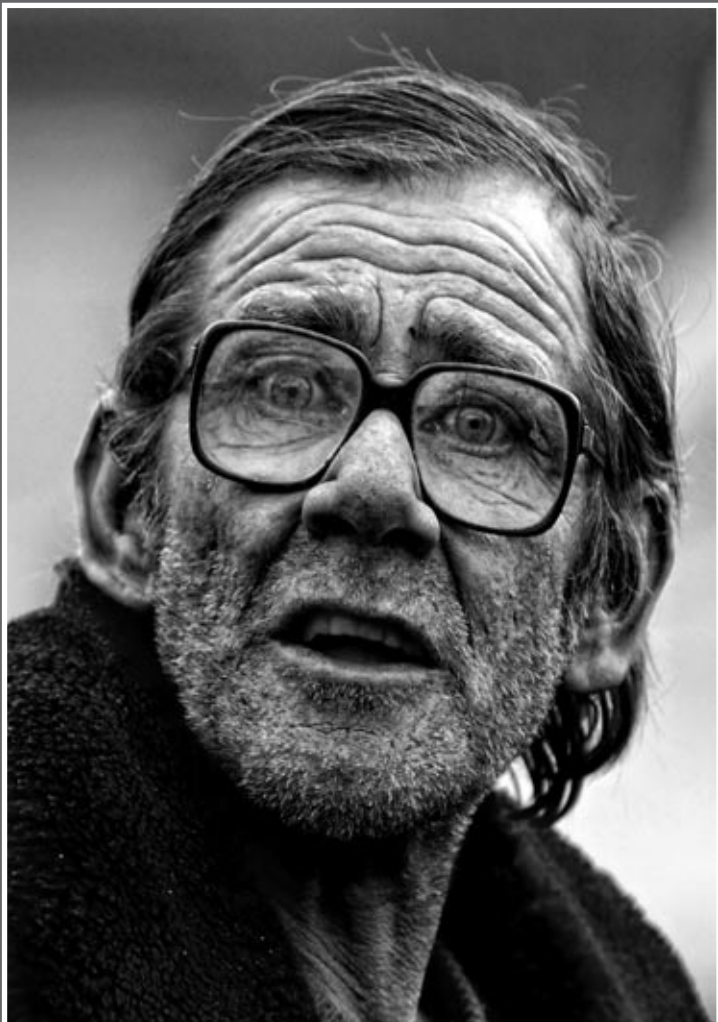
Széchenyi-hegyi Regionális Egyesület (RegE)

Bakonyi Bence: Dialóg
(Hámori Gábor különdíja)

Fényképező diákfotósok

Török Tibor: A beszédes szemek
(Tám László különdíja)

Martin Wanda: Időutazás
(I. díj és MAOE különdíj)

Jámbor Zsófia: Szél
(I. díj és MAOE különdíj)

Mánfai Bence: Óra
(Dr. Szász János különdíj,
Mecseki Fotóklub különdíj)

Bakonyi Bence: Gombor Panni

Lászka Gergely: Cím nélkül

42. alkalommal rendezték meg Pécsen az Országos Középiskolai Fotókiállítást. Kevés olyan fotópályázat-sorozat van Magyarországon, amely ilyen hosszú időn keresztül került megrendezésre. A pécsiek által kezdeményezett kiállítások népszerűek országszerte.

Haladva a korrallal a kiállításra elektronikus úton lehet pályázni nevezési díjjal. A nevezési díj a képek laborálási költségeit is fedezi.

60 iskola 140 tanulója 666 képe érkezett a pályázatra, melyet fotóművészek zsűriztek.

(Hámori Gábor, Módos Gábor, Tillai Ernő zsűri elnök és Tóth József).

A kiállítást és a kiállítás megnyitóját a Simonyi Károly Szakközépiskola és Szakiskola aulájában rendezték. Megnyitót Hámori Gábor fotóművész mondott, ezt követte az értékes díjak átadása.

Egy igényes, színvonalas fotókiállítás részesei lehettünk. A digitális technika lehetőségeit a fiatalok magas színvonalon használták ki. A színes felvételek mellett a monochrom és fekete-fehér képek is jelentős százalékban voltak láthatók. Öröm volt számomra felfedezni azt, hogy nagyon sok fiatalokról készült fotó került bemutatásra. A technikai színvonalat a közös labortechnika biztosította. Ezek a pécsi kiállítások azért is nagyon fontosak, mert szinte minden jelentős magyar alkotó ezeken a kiállításokon tette le először névjegyét képeivel.

Végezetül külön ki kell emelnem Böröcz István fényképész, mérnök-tanár szervezői és rendezői munkáját, amely biztosítéka ennek a magas szintű diákfotó-kiállítás megrendezésének.

TÁM LÁSZLÓ *Tamás*

Tóth Péter: Cím nélkül

Répás Szabolcs: Visszatekintés

Videcz Ferenc

Videcz Ferenc

Visszhangok

Mozaikcserepek

(Jéki László barátom emlékére)

Emlékek kusza hálóját bogozom suta kézzel.
Évtizedek Styxén evezek Charónhoz a mélyben,
Könyveiben denevérszárnyú, laza gondolatoknak
Böngészni, elevenné hogy válhatnak a holtak.
Testtelen árnyalakod kutatom, kármád, aki voltál,
Néma betűk titkáról nem fecseg áldozat-oltár.
Pár mozaik-darabot variálva, belőlük idézlek,
Bár tudom, össze sosem csiszolódhat a kör meg
a négyzet;
Dőre doboz csak a szó, amiből, kiszökött a valóság,
Mégis mint bicegő vándort, engedj be ma hozzád!

* * *

Pécs-Vasasunk, ezeréves fészek, amelybe születünk,
Vasbányászok földje patakvíjt völgy tenyerében.
Kandi gyerekkor, pótóvodánk, sajt (messzi USA-ból,
Harcok közt született gyerekeknek mennyei ízek!)
Iskolaköz; hányszor koptattuk bányasalakját!
Zongoraszó, hegedű, Huba János bácsi vezényelt;
Duzzasztó, Cserkészpark, gombalelős Kopasz-Óvár,
Dervenden gyűjtött édesgyökerek, tea-ízként,
Erdei Mária-kép, Zengői zarándok-utunkon,
Templomi csengő, tűz-eleven, két helyre ministráns,
Confiteor, hiba nélkül: elámul a pécsi apát úr,
Önképzőkör: a még döcögő versek melegágya;
Lelkesedő költőcske-palánták lombja kisarjadt.
Lám, a „szonett” szót is tőled hallottam először,
S mára közel száz versem e köntöst vette magára.
Bélatelep: Samu bácsi, a hajdani tábori esték,
Füst tekereg, King néni, szakácsnőnk jó vacsorát főz;
Géme hangjain úsznak az álmok, szunnyad a nádas,
Érc telihold fészülgeti tó tarajos frizuráját;
Kispipa vendéglő, kamaszórák, sörpikolóval,
Lányok hímezték tarkává terv-szövetünket;
Téged a nagyváros vonzott, egyetem, kutatások,
Engem a Természet s zene hívott iskolapadba.
Parnasszust a katedrán állva se hagytuk enyészni:
Évtizedek multával az írás lett kötelékünk,
Régi barátság újra kisarjadt, pécsi Hetedhét-
S gondolatok szántotta papíron, ezernyi -határban.

* * *

Próbáltuk kerekét béklyózni napok szekérének,
Hívtál, gyűjtsük a magvakat egybe, ne vesszen
a lényeg;

Mennék már, sietőn, nehezült léptem szaporázva, de
Koccintás, adomázó kedv beleomlik a gyászba:
Rég várt víg csevegést gáncsolt el sánta halálad;
Ébrenlét kapuján mind elmenekültek az álmok.
Eb féljen! Nem adom fel, vár még bő kegyelem, hogy
Elmúlassuk időnk, ami ott fenn el sohasem fogy.
Vén Lucifer csempész pár korsó sört is a mennybe,
S Péter Atyánk rád bizza a kulcsot, e szókat üzenve:
„Fogjad a kormányt; Földet, a bolygókat te irányítsd,
Pár órára pihenni megyek, tartsd szemmel a bázist!
Mindent tudsz; ha tovább odalent élsz, semmi se gátol,
Megfejtéd genesis titkát. Légy itt navigátor!”
Fél szemmel hunyorítva a sörre, simítja szakállát:
„Ennyit Urunk elnézhet, bár Ő mindenben átlát...”
Búcsút nem mondok, szövetét kár nyúni a szónak.
Foglalj törzsasztalt, gyűjts egybe barát bejutókat!
Viszlát, drága Lacim, jövök egy nap, kései vándor,
S hogy ne unatkozz – rám fér –, korrepetálj fizikából!

Egykori tanáromnak

Függőség gyökerét váltó, őszinte barátság:
Tisztelet által font emberség-kötelék,
Erkölcs mérlege, több mint főnyeremény, mit a dörzsölt
Tolvaj sem vehet el; legfeljebb a halál.

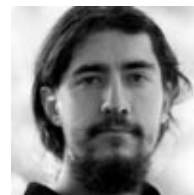
Visszhang

Arcomon évtizedek csapadékvize mosta barázdák.
Rétegesen rakodott fövenyén üledék-iszapágynak
Tört emlékcserépek, szenesült faparázs maradéka,
Őstenger fenekére leszállt, kifakult csigaházak,
Perzselt csont, lékelt koponyák barlangnyi fejemben;
Algás árnyalatú térkép, felhőszakadaskor
Mélybe törő, zavaros tajték ragacsos vetüléke
Elfedi fényereit hasadékban a füstnyi aranynak.
Húszezer éves lábnyoma kőlándzsás, nagy elődnek,
(Hány veszedelmet, hány sebet ért meg
gyatra korunkért!),
Vérrel, üszökkel köre vetített ős-ikonosztáz
Hirdeti: győzni akart, totemeknek adott ma nem ismert
Áldozatot: *sikerért, létért te-magad vagy a váltság!*
S hol vagyok én, ura gépelmék formálta világnak:
Botladozó, tehetetlen korcs, ha magamra maradnék.
Hajdani sámánok lelkét kutatom, de az ősök
Szellemidéző tülke helyett csönd harsog a mélyből;
Megtagadott, fals visszhangként brekegésre silányul
Forrásként fakadó szavaim gordonka-zenéje.

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Képes spanyol építészettörténet (14.)

A spanyolországi klasszicizmus (1780–1830)

Szigetvári-Szattinger Krisztián

A legfőbb építészeti stílusok jellege ciklikusan ismétlődik a történelem folyamán. Megfigyelhető, hogy a díszesebb stílusokat mindig egy letisztultabb formavilág váltja fel, hogy aztán újból átadhassa helyét a burjánzó „ékítőkedvnek”. A gótikát jellemző monumentalitást a reneszánszt követő barokkban (igaz némileg eltérő formában) lelhetjük fel ismét, a reneszánsz klasszikus

El Pardo

formái pedig a barokk után érkező klasszicizmusban köszönnek vissza. Korántsem arról van szó, hogy a barokk gyökereit a gótikában kell keresnünk, bár a lenyűgöző méretekkel rendelkező templomok ebben

Alcalá-kapu

kain haladva mindazokat a reneszánszban megismert és a klasszikus görög és római építészetben már felhasznált formavilágot visszahozta, amely a barokkból hiányzott. Újra megjelentek a timpanonok és az oszloprendek, de hangsúlyosabban, mint valaha és már nem homlokzatszdíró, hanem tartószerkezeti jelleget töltöttek be.

Elég csak a pamplonai katedrális tervezőjét, Ventura Rodríguezt, a madridi Alcalá-kapu itáliai tervezőjét, Francisco Sabatini-t, illetve a Prado Múzeum tervezőjét, Juan de Villanueva-t megemlíteni. A spanyol főváros igen gazdag klasszicista épületekben, de mellette még említésre méltó a salamancai Anaya-palota és a Madridtól 15 km-re található El Pardo királyi palota is.

Mindezen épületek meghatározták a spanyol építészetet a XIX. században. A két évszázadon át tartó barokk stílus és a histo-

Pamplonai katedrális

A klasszicizmus építészeti öröksége Spanyolországban

Az idős kort megérő XVIII. századi építészek pályájukat a barokk kor égisze alatt kezdték meg, azután a formák és a stílusvilág egyszerűsödésével, klasszicizálódásával máris egy új stílus meghatározó egyéniségeivé váltak Európa országaiban.

Prado

rizmus közé szépen beékelődik ez a fél évszázad, melynek klasszikus formarendeket követő stílusa a múlt értékei felé fordította az építészek figyelmét, hogy ezek segítségével kibontakozhasson a historizmus.

(A szerző felvételei)

Anaya-palota

az esetben is a katolikus egyház hatalmát hangsúlyozták ki.

A klasszicizmus annyiban nevezhető csak új stílusnak, hogy a barokk nyomdo-

Bandi András

Bandi András

Gyökereink után kutatva

A Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre nemzetközi tapasztalatsere-utat szervezett Felvidékre, illetve Kárpátaljára. Látogatásunk során fel próbáltuk kutatni nemzeti gyökereinket, meglátogattuk a kisebbségben élő közösségeket. Az Ipolyon átkelve, alig pár óránnyira a mára már szinte virtuálissá vált határtól, az egykori „kincses” Selmecebánya városába értünk. A 17-18. században még virágzó város csak halovány árnyéka egykori önmagának. A nemzetközi műemlékvédelem alatt álló település belvárosa estére szellemvárossá válik, kivilágítatlan ablakok ásítanak a kíváncsi turistákra. A kétszintes, többnyire zsindegyházas polgári házak macskaköves utcáit rójuk. Legtöbbjének mállik a vakolata. Nem lakják őket, csak hivatalok vannak bennük, lakóikat a 70-es években, a város határában épített tömbházakba költöztették. A főutca egy részét felbontották, lesüllyeszti az esőzések okozta károk elkerülése érdekében.

Az 1600-as években elkezdett aranybányászat (1627-ben itt robbantottak először puskaporral!) és az azt övező áldásos tevékenység által létrehozott virágzó város mostanra csak egy mementő. 1996-ban bezárták az utolsó tárnát is. A 14 szintes, mintegy 28 kilométer hosszú vágatokból már csak a felső kettő látogatható, skanzen-múzeumként. Az évszázadok során a lakosság összetétele teljesen megváltozott. A mai mintegy tízezer fős városban alig pár német család él, és összesen három lakos beszél magyarul. A Lányvárból minden órában megszólal a kürt, jelezve, hogy a silbakok nem aludtak el, védik a várost, török idők óta. Selmecebánya egy csiszolatlan gyémánt báját rejti magában, és csak abban reménykedhetünk, hogy a mai lakosok felismerik és értékelik e rájuk hagyományozott kincsesbányát.

Rozsnyón, a bányászat másik fellegvárában, a mai napokban zárták be az utolsó bányákat. Az ezüst érc ezen a vidéken néha a nikkel-kobalt társaságában került kibányászásra. A 20 000 fős város lakosainak mintegy 20%-a magyar. A belváros még hűen őrzi Andrassy Franciska adományainak emlékét. Rozsnyón van Közép-Európa legnagyobb négyzet alakú főtere.

Rozsnyótól alig pár tíz kilométernyire találkoztunk Szomolnokon és Dobsinán a helyi németiség családjából származó cipszerekkel és bulinerekkel. Az 1200-as években betelepített, főleg bányászattal foglalkozó németajkú lakosság csak nyomokban maradt meg. Szomolnokon 24 német és 7 magyar ajkú lakos él. A németek többsége bár elszlovákosodott, még mindig beszéli a magyar nyelvet is, főleg az öregebb korosztály. A dobsinai németek első írásos nyoma 1326-ra tehető. 1648-ban a törökök lemészárolták és elhurcolták a lakosság nagy részét. Mára, az egykor gazdag település, 5000 fős lakossággal, csak árnyéka egykori önmagának. A 90 fős kulturális egyesületbe tömörült német lakosság át próbálja menteni kultúráját és anyanyelvét a jövő nemzedékek érdekében.

A betléri Andrassy kastélyban a csodás berendezési tárgyak, trófeák és festmények között találtunk rá Andrassy Franciska halotti hintájára és gyászszalajára. Mindkettőn ez áll latinul: „Non videri, sed esse” azaz „Nem látszani, hanem lenni.” Itt, ezen a vidéken, ez többszörösen is igaz. Ezt kell megélni nap mint nap, így talán még átmenthető valami a több évszázados (évezredek?) nyomokból.

A kárpátaljai magyarság a magyar határ mellett mintegy 80 kilométer hosszan egy 15-20 kilométeres sávban él. A mintegy 150 ezres magyarság nyomai itt egyre jobban elhalványulnak.

Szolyva, egy kis település Munkáctól nem messze, pár évtizede a kárpátaljai magyar és német ajkú lakosság egyik legfontosabb kegyhelye, „siratófala”. A „pokol kapujának” is nevezett emlékhely egy olyan helyszín, ahol 15 000 főnyi munkaszolgálatost tereltek össze 1944 novemberében, úgymond „háromnapos közmunkára”. Ebből a legtöbb férfi számára 6-8, a nők számára pedig 3-5 év lett a Gulágokon, Szibériában, Kaukázusokban, legtöbbször bányákban. Szolyván istállóba terelték a „közmunkásokat”, és az itt állomásoztatott állományból mintegy ötezren haltak meg tífuszban. Mindnyájukat egy közös sírba tették. Minderről 1989-ig beszélni sem volt szabad. Vas István bácsi, 81 éves helyi történész, a Szolyvai Magyar Kulturális Szövetség elnöke és Dupka Árpád, a KMKSZ képviselője ma már nyíltan beszél a történetekről. Az 1989-ben lerakott alapkö után 1996-ra készült el a „siratófal”, amire 3500 név került fel és 1500 még sorára vár, az újabb fejlesztések reményében. Eddig ennyi „helyi” áldozatot sikerült „beazonosítani”. A 60-70-es években a temető felé benzinkutat építettek, az útvonalat másképp vezették el. Mindkét alkalommal, dózerrel tolták odább a csontokat, a kegyelet minden apró jele nélkül. Mára Szolyva egy mementő, az eszement gyűlölet, az etnikai tisztogatás emlékhelye.

Apropó emlékhely. Alig pár órányi út végén, ott állunk a vercekei hágón a millecentenáriumi emlékmű frissen bontott romjainál. A dolgos kezek eredményesen törték darabokra az andezit lapokat, immár sokadszorra. Úgy tűnik, itt a régmúlt emlékeit sem tolerálják.

Beregszász a legnagyobb magyar közösség székvárosa Kárpátalján. A Bethlen Gábor fejedelemről elnevezett gimnáziumban Tatár Rózsa szegedi író nő „Túléltek” című drámáját adják elő a helyi gimnazista diákok. Megható a túlélők naivsága, mint vágóállatot a vágóhídra, úgy terelték őket a „marhavagonokba”, majd vitték „malenkij robotra”. Kevesen élték túl. Ők egész életükre megbélyegzettek váltak. És minderről évtizedekig hallgattak.

És milyen a mai valóság, a 42 millió lakosú Ukrajna, mintegy 12 milliós orosz kisebbséggel, „új államként” saját történelmet próbál írni. Nemzeti hősök után kutat, és a többséggel együtt élő nemzetiségek jogait próbálja nyirbálni. Az új tanügyi törvény, ami előírja, hogy csak ukránul lehet érettségizni minden tanulóknak, azoknak is, akik elemista koruk óta magyar vagy orosz nyelven tanultak, elijeszti a szülőket. A Bethlen Gábor Gimnáziumba már a törvény életbelépésének első évében a tanulók létszáma harmadára esett. Még pár évtized és minden nemzetiségi probléma megoldódik!

Munkács vára, Huszt vár romjai, már csak nyomokban emlékeztetnek a dicső múltra. De még ma is vannak olyanok, akik ott állnak a vártán. A huszti református lelkész, a pósaházi katolikus plébános továbbra is, makacsul őrzi híveit. Kárpátalja idősebb lakossága pedig sokszor hitetlenül csóválja a fejét, hiszen anélkül, hogy átlépték volna járásuk határait a modernkori történelem szeszélyei miatt 6 állam polgáraivá lettek. A mai megye- és járás-határokon pedig ott állnak a rendőrök. Bárkit ellenőrizhetnek, így próbálják lefűlelni az „ügyeskedőket”. Szinte minden (volt magyar) településen épülnek a hagymakupolás pravoszláv templomok.

Hazafelé, a határon jattot várnak. A megátalkodott EU-s polgárt akár órákig is várakoztatják, kocsiját pedig mondva csinált okból darabokra szedhetik.

Nem könnyű itt magyarként élni.

Kardhordó Kálmán

Bélyegvilág

Kardhordó Kálmán

2009. Joseph Haydn emlékévé lévén, a Magyar Posta eltekintett abbéli álláspontjától, hogy halálozási évfordulóra nem ad ki bélyeget, most a zenetörténet eme óriása halálának 200. évfordulójáról megemlékezik. (Prókátori érveléssel ugyan semmi kivétel: az emlékévé kapcsán jelent meg magyar bélyeg, nem a halálozásra...) Ezen nem méltatlankodunk, sőt, örülnünk kell, s dicsérni a bélyegkiadásunkat, hisz az osztrák zeneköltőt kicsit magunkénak is tudhatjuk, érezhetjük.

Csaknem 30 éven át (1762–1790) az Esterházy hercegek megbecsült udvari zenésze fertődi kastélyukban. (Teljes ellátáson kívül éves fizetése 1000 forintra rúgott, 1790-ben Bécsbe költözése után előtt 1400, majd 2000 forint évjáradékban részesült az Esterházyaktól; Esterházy Miklóssal gyakran együtt muzsikált.) Mária Terézia, II. József, a bécsi főurak gyakran lelátogattak Esterházy Miklóshoz Kismartonba, Eszterházára. Ilyenkor Haydn rendszerint valami új szimfóniával, operával lepte meg a társaságot. Bessenyei György (a magyar felvilá-

gosodás eme kiemelkedő személyéről mindmáig nem jelent meg magyar

bélyeg – ez olyan, mint-ha a franciák nem emlékeznének Voltaire-re...), ki maga is megfordult Eszterházán, írja: „Sehol olyan hely nem lehetett, mint Eszterháza, mely minden részben valamely kis királyságot mutat.” Eszterházi multságok c. versében Haydn zenekarának csodálatos játékaról, operaelőadásról is megemlékezett.

A világ nagy zenészei közül elsőként értékelte a magyar zene eredetiségét, sajátosságait, sőt, felhasználni is kezdte:

1802-ben Esterházy herceget a Hungarischer Nationalmarsch-sal lepte meg; több dalát magyar költők verseire, Verseghy Ferencére, Csokonai Vitéz Mihályra komponálta.

A magyar bélyegkiadás 1959-ben Légrády Sándor által tervezett 3 bélyeggel, blokkal emlékezett meg Haydn-

ról. Az idén, április 2-án forgalomba hozott bélyeget Kara Orsolya tervezte. Korábbi bélyegeivel is felhívta magára a figyelmet (volt, hogy föl is borzolta a bélyeggyűjtők kedélyét), jelen bélyege szellemes megoldású.

Az 50 bélyeget tartalmazó íven belül azok elhelyezkedése téte-béche egyik változata: nem egymás mellett, hanem egymás alatt fordított állásúak. Haydn komponáláskor kedvelt hangszerének fekete billentyűi a zeneszerző nevét rejtik; a hangjegyek kavalkádja gazdag dallamkincsét idézi. Színösszeállítás nem véletlen.

Kamarás Klára

Cseppen a víz

Kamarás Klára

Cseppen a víz...

Egy vízcsepp szinte semmi...
De sok milliárd jön egymás után,
S hegyeket vágnak keresztül talán.

A falevél...?

Csak zörgeti a szélvész...
De összegyűlhet kinn a széleken,
S a rothadás majd új növényt terem.

És ott a fű...

Egy szálat meg se látunk...
De mégis, ha az új nyár ránk nevet,
Kaszások járnak kinn a réteket.

És itt a perc...!

Egy perc munkája semmi...
Eltelt egy év? De több akkor se lett,
Ha végigéltem mind... az életet!

Kamarás Klára: Patakpart

Karádi Kázmér

Érintés

Elloptam én szemed sugarát,
Hogy zuhanjon, zuhanjon a vágý.
S bár a Sors oltaná
Mint víz a repdeső lángot.
Nem hagyom, s magamba zárom az álmod!

Elloptam én a szavad sóhaját,
Hogy érintsen engem a mélyben.
S bár a test könyörgi a megnyugvást,
Mint forróság után a tó szelét.
Nem hagyom, s magamba zárom arcod egét!

Elloptam én tested vonalát,
Hogy ziháljon bennem a lét,
S bár kuszálná az Idő,
Mint játékos kéz a gombolyag ívét.
Nem hagyom, s magamba zárom bőröd ízét!

Szarvas István

Jó szakembereink vannak az EU-elnökségre

Balázs Péter külügyminiszter válaszolt kérdéseinkre

Balázs Péter

Ön azt nyilatkozta, hogy Finnországot vesszük alapul a követségek létszámát illetően. Két évvel ezelőtt megkérdeztem Gyurcsány miniszterelnököt, akkor azt mondta, 75 nagykövetség van, ez lecsökken 65-re, ez nagyon drasztikus lenne.

Tartom, hogy nekem Finnország egy minta. Igen józan dogmatikus külügyi vezetés működik ott. Én egybeszámolom a képviselőket, nekem minden képviselő, mindegy hogy most hogy hívják, 118 ilyen képviselőtünk van a világban és az mind pénzbe kerül. Ott mind emberek dolgoznak, ott mind épületek vannak, gépkocsik vannak. Tehát én a 118-as számból indulok el, hogy ebből mennyi marad a végén, azt meg fogom mondani.

A parlamenti meghallgatásán mondta, miniszter úr, hogy a német és francia kapcsolatok a legfontosabbak. Milyen kapcsolatot szeretne ápolni mondjuk Angliával, Indiával, Japánnal, de az orosz és spanyol kapcsolatok is ropant fontosak.

Prioritás-képzéseknél ez egy örökös probléma, hogy az ember kiemelkedőt-hármat, és akkor megkérdezik az összes többit. Én a német, franciát azért mondtam, mert ma is ők mozgatják az Európai Uniót, és övelük, mind a kettővel különlegesen jó személyes viszonyom van. Nem véletlen, hogy az első két gratuláló levelet ettől a két külügyminisztertől kaptam. A franciákkal nagyon intenzív volt a kapcsolat, büszkén viselem a becsületrendet, amit, mondjuk, nem osztogatnak mindenki-

nek. A francia biztossal voltam párba az európai bizottságban. Mellékesen épp most jön majd, aki most már a bel- és igazságügyet viszi és együtt fogunk repülni Beregszászra, és megnézzük ott a kishatárforgalmat, hogy az EU mit tud tenni annak érdekében, hogy ezt minél rugalmasabban tudjuk tenni. Németországban pedig nagykövet voltam. Nagyon jól ismerem a politika túlnyomó részét, benne azt a mostani külügyminisztert, aki akkor a kancellári hiva-

Balázs Péter

talban dolgozott. Azóta tartjuk a kapcsolatunkat, tehát már több mint egy évtizedes barátság.

Milyen elképzelések vannak az EU-elnökséggel kapcsolatban? Az Ön utódja, Kovács László, azt mondta, most már nagyon sok tehetséges fiatalember ment ki hozzájuk, az EU-ba. Ezeket fel lehet-e használni, majd amikor mi leszünk elnökök?

Ami az elnökséget illeti nagyon sok jó szakemberünk van, nemcsak kint az EU-ban, itt a házban is. A tárgyalásoknak az utolsó öt éve, ami a belépést megelőzte, egy olyan szakembergárdát nevelt ki, akik bárhol megállják a helyüket. Öt éve vagyunk benne és azóta az EU mindennapjai képezi az embereket,

akik odajárnak. A Földművelési Minisztérium emberei most éppen azért, mert jó szakembereink vannak, sikerrel pályáztak az európai bizottságba. Az az ő egyéni döntésük, hogy hazajönnék egy félév miatt, vagy ott maradnak, mert ott olyan jó állásuk van. De anélkül is meg fogjuk tudni oldani, a kérdés az, hogy ebből a szaktudásból hogyan lesz politikai akció. Mert ez úgy épül fel, hogy a szakértői bizottságok elviszik egész odáig, hogy aztán az állandó képviselők kézbe veszik az ügyeket és jön a miniszteri tanács, kérdés, hogy a miniszter hogy van felkészítve, mert ő szólaltatja aztán meg a dolgokat. Az elnökségnél nagy kérdés, hogy 2011-ben milyen miniszterek ülnek majd a különböző EU miniszteri tanácsokban és szakmailag és nyelvilag és kulturálisan miként fogják Magyarországot képviselni.

Szintén a parlamenti meghallgatáson mondta Ön, hogy sokkal kevesebb utazást kell lebonyolítani, mint eddig. Meg fogják nézni, hogy eddig mennyit utaztak a külügyminisztériumi munkatársak?

Kevesebb utazás, én ezt magamra mondtam, szeretem az ilyen normákat magamra értelmezni először, s utána bárki másra. Azt mondtam, hogy én nem fogok távoli, izgalmas, szép utakat lebonyolítani, hanem járok szorgalmasan az EU külügyminiszteri tanácsaira minden hónapban. Végiglátogatom a szomszédokat, a közeli és az igen fontos partnereket és a gyönyöröket hagyom az utódomnak. Thaiföldet és az egyéb luxus utakat... és ezzel példát kívánok mutatni a kollégáimnak.

Könnyen, gyorsan szerelhető, szállítható garázsok, tárolók, felvonulási épületek, csarnokok, horgászházak, raktárak színes trapézlemezről

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsett a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácson a Szőlőhegy,

Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Prim Péter

Curriculum Vitéz

Gondolkoztál már azon, hogy ki vagy te? És most nem arra célok, hogy ügyvéd, vagy gondnok, vagy bármi. Nem is a nevedre vagyok kíváncsi. Hanem, hogy ami benned van, ami meghatároz téged, mitől van. Magamon tudom legjobban megvizsgálni ezt az ügyet. Néha ugyanis úgy érzem, hogy ülök bent egy ember fejében és rácsodálkozom annak működésére. Amikor a karját mozdítja, vagy pislog. Bonyolult gépezet az ember. Ugyanakkor, ha nem figyelek oda, egy kócos fiatalember vagyok, aki mindenféle dolgot hajt végre a világban, örül, fél, szeret, mosolyog, sír és még megannyi érdekes ténykedés központja. Ha teljesen kikapcsolok, felszállok, mint egy könnyű felhő és bármi lehetek egy pillanat alatt. Ha nyugalomra vágyom, juhász leszek a poros, széles alföldön és egy fa tövében pipázok. Ha dühös vagyok, halált megvető katona vagyok, aki egymaga száll szembe az ellenséggel. Azzá válok, amit csak a képzeletem teremteni képes.

Ha nagyon koncentrálok és figyelek, újra átélhetem a múltamat. A gyönyörű nyarakat a kis faluban, amikor az élet a játékról szólt. Vagy az iskolában eltöltött éveket. A tegnapi napot. Az emlékezés tehetsége akkor válik fontossá mikor a megtett út olyan hosszú, hogy a kezdete nem is látszik, csak a horizont és rajta táncoló délibáb. Azok a dolgok, amik később fontos emlékek lesznek, abban a pillanatban nem is tűnnek olyan fontosnak, egyszerűen a pillanat rövideje miatt elszűnnek mellettük. Aztán később, többször visszagondolva, megállítva mérföldkövekké lesznek a haszontalannak vélt momentumok.

Az ember nagyon összetett valami. De ennél is cifrább az én. Mert mi az, amitől én vagyok? Ki vagyok én? Egy ember vagyok, egy biológia lény. Egy a sok ember vagy a sok többi lény közül? Nem. Én egészen más vagyok. És éppen attól, hogy azt érzem, hogy benne ülök egy ember fejében, hogy bármi lehetek a képzeletem által, és hogy bármit, amit eddig tettem, vagy történt velem elő tudom idézni az emlékezetemből újra és újra. Én vagyok a testem minden porcikája. Én vagyok, aki ezt a bonyolult gépezetet irányítja. És én vagyok, aki ismerem minden titkát és minden pillanatát ennek az embernek.

Emlékszem édesanyám hangjára az első pillanattól fogva, és ez a hang lesz, amit utoljára elfelejték. Tisztán emlékszem milyen szaga volt édesapám kispárnájának, amikor reggelente bebújtam mellé az ágyba, és amit én csak apaszagnak hívtam. Emlékszem a legfinomabb csók ízére, amit tőled kaptam kedvesem. Emlékszem a leglassabb és legvörösebb naplemente színére a keleti sivatagban, amikor messze voltam otthonomtól. És emlékszem milyen lágy tud lenni a nyári szellő, és milyen csípős a téli szél. Ember vagyok, aki bármerre jár a világban, lát, hall, szagol, tapint és ízlel dolgokat, amit elraktároz, és csöndes estéken mosollyal vagy könnyel újra felszínre hoz. Én nem vagyok más, mint aki az érzéki tapasztalatok, emlékek hatására mások számára megfoghatatlan érzéseket, hangulatokat érez.

Fiatalok oldala

Az vagyok, aki egykor a magánytól félt, később a magányban találta meg a békességet. Én vagyok az, aki nyáron olyan piros, és ha zavarba hozzák még pirosabb. Én az vagyok, aki a boldogságtól tud a legjobban sírni, és ha tud, segít. Aki annyi csíny miatt, olyan sokat szaladt a büntetés elől, és aki aztán a sarokban ült piros füllel, orcára száradt könnyekkel. Aki hol visszapörgetné az élet nagy, nehéz kerekét, hol pedig büszkén előre nézve képzelet színesre a jövőt. Én vagyok a kisgyerek, aki az óvodában bárkivel szembe szállt hogy megvédje kishűgát, legyen az felnőtt vagy nagycsoportos. És én voltam az is, aki a focisulitól a stadionig jutott. Voltam korán kelő újságkihordó, és írtam cikket éjszaka. Hívtak öcskösnek és köszöntek csókolommal is. Szerettem már nagyon hiába, és csalódtam hirtelen nagyot.

Rájöttem végre, hogy én ki vagyok. Én vagyok e férfi testben az elmúltó idő. Hol fiatal vagyok, hol agg öreg, aki az emlékek útján visszafelé lépked. Én vagyok, aki innen belülről látja a hatalmas világot. Aki álmában felülről néz le saját parányi ágyára. De még nem vagyok készen, még csak most kezdtem el. Megyek tovább, sírva vagy kacagva, tágra nyitott szemmel, biztos lábakkal, örökké mesélve.

Rónai Balázs festménye

Szerkesztőségünk várja fiatalok rajzait, verseit,
írásait a következő címen:
7614 Pécs, Pf. 59. • e-mail: hethatar@t-online.hu

Emil Manov gondolata		Hármas korona Az ukrán főváros	Elektr. alkatrész Félbe	Orosz kisváros, tenger Eredete	Egy keverve Idegen tagadás	Angol csillag 1	Csokifajta Kiindulópont	Tenisz-kellék Betakarító	
1									
Pipa hangzói R. nemesi rang			Igen sír Üttörőköszönés volt			Argon vj. Fejetlen rőf	É-i váltópénz Ritka női név		
2	Régies borotva Népies sütő			Jének ejtjük	Silbakol Svájci folyó			Költői felkiáltás Tud-os Diák Kör	
Becstelen Korai gyümölcs				Csavar kelléke	Hátulról fal Természetes lat.		Lepusztult városrész Beledőf		
		Német tájegys. és folyó	Éva rangja			Megelégedett Rövid utca			
			Bolgár hegység Asszó		Francia utca		Üres mák Terápia része	Egyik kromoszóma Szalonát főzne	
Élénk szín 50	Becézett Izabella	Ecetsav sója Pálinkás gyümölcs			Kérdőszócska	Ráskai... kódezm. Túl fűszeres		Amper ... Imre tévés v.	Keleti férfinév
Falun lyukas			Ehető csiga Szőlőkaspaszkodó		Fasor	Tréfás ital Balti nép	Durva posztó Spanyol festő		
3									
Félig narkós Nátrium vj.		Helyhat. rag		Tárgyrag	Létige Orosz folyam		Belül botlik Gramm r.		
	Idő jele Többszjel	Utca belső 5		Elektron	Növényt nemesít Belga aj.	Dehagy Észak r.		Foszfor vj.	
							Bázis		

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között lapunk 12 számra vonatkozó előfizetését sorsoljuk ki. Beküldendő Emil Manov gondolata szeptember 11-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

A márciusi számunk rejtvényének megfejtése:

„A bölcs élet a tettekkészség és a szemlélődés elegye.” (Morgan Scott Peck gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül lapunk előfizetését

Andriskáné Varga Magdolna (6200 Kiskőrös, Luther tér) olvasónk nyerte.

VARÁZSKÉP – 245.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képen a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fénymásolja, és nem rest **szeptember 11-ig** borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet **50 szelet csokoládét**.

*Ha dédit, nagyit, mamit, kisleányt
Magleled az ösvényen,
Csokit illetően mi sem bánunk
Majd veled fősvényen!*

A márciusi számunk varázsképén a *lurkót* megtalálók közül **NOVÁK MARIANNA** (1119 Budapest, Fehérvári út) olvasónk nyerte az **50 szelet csokoládét**.

Szigetvári Krisztián

Diákok falfestményei a Pécsi Akvárium-Terráriumban

A Szent Mór Iskolaközpont és a Pécsi Akvárium-Terrárium közös programjaként a tavasz folyamán alsós osztályok több alkalommal dolgoztak a Terráriumban, hogy az egyik termet falfestményekkel díszítsék. A monumentális alkotás rögtön az őserdőbe, az állatok világába, tigrisek és zebrák közé repíti

a terembe lépőt. A gyerekek csodálatos munkát végeztek!

Püspöki Péter festménye

Az alagsorban pedig a tanulók különböző állatos festményeiből látható kiállítás a nyár végéig, melyek közül Püspöki Péter festményét emeltem ki.

A munkát előkészítő rajztanárnők: Kovalovszki Éva, Velner Eszter, Velner Edit és Platthyne Jakab Gabriella.

MEGRENDELŐ

Megrendelem a Hetedhéthatár című közérdekű magazint

..... példányban 2009. év ..... hónaptól

12 számot
1500 forint előfizetési áron

Név: .....

Település: ..... Irányítószám: .....

Utca, házzszám: ..... Postafiók: .....

Tel./fax: .....

Fizetés: banki átutalással – postai csekken (a megfelelő aláhúzendő)

Egyéb megjegyzés: .....

.....
aláírás

A megrendelés alapján a kiadó küldi a számlát, illetve a postai befizetési csekket.

Visszaküldendő a szerkesztőség és kiadó címére:

7761 Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

(Nemzetközi: HU31-50100112-12005985)

e.graphic stúdió

• Egyedi könyvek

teljes kivitelezése
akár 50-100 példányban is

• Hetilapok, periodikák

tördelése és komplett
nyomdai kivitelezése

• Színes plakátok készítése

30×60 cm méretig

• Színes és fekete-fehér

fénymásolás és nyomtatás

Nyitva:

Hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.

Tel./fax: 72/227-350

info@edenscript.hu

Szarvas István

Beszélgetés

Prof. Dr. Magda Sándorral – 1.

Szarvas István

Beszélgetőpartnerem dr. Magda Sándor rektor a gyöngyösi főiskoláról. Már a megszólítással is gondban vagyok. Minek szólítsalak: professzor úr, rektor úr vagy képviselő úr?

Azt szoktam mondani, hogy azt szeretem, ha Magda Sándornak szólítanak, de mivel minden a Károly Róbert Főiskolához és a tudományhoz köt, így a professzori megszólítás is természetes még a Parlamentben is. Ám amikor Boconádon megfordulok, ott azt mondják, hogy főagronómus elvtárs, hisz abban az időszakban, amikor több mint 10 évet a termelészövetkezetben dolgoztam, így hívtak és ezt sem tartom pejoratívnak. De professzornak tartom ma már magam és örülök, hogy az lehetek.

Akkor legyen professzor, professzor úr. A gyöngyösi főiskola specialitása az, hogy a fenntartható fejlődéshez megfelelő szakembereket képezzenek. Az egyik havi lapban úgy nyilatkoztál, hogy kevés az ilyen tudással rendelkező fiatal. Jól látom ezt a kérdést?

Igen. Nemcsak Magyarországon, Európában és a világban is hiányoznak az ilyen szakemberek. Ha megnézzük, Európában egy-két felsőoktatási intézményben jelenik meg önálló szakként a fenntartható gazdálkodás szak. Magyarországon, mint diszciplínával a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem foglalkozik, más felsőoktatási intézményekben csak mint tantárgy kerül oktatásra. A Károly Róbert Főiskolán ebben a témában már a szakalapítás időszakában vagyunk, és hogy mennyire új a kihívás, arra csak példa, hogy az itt foglalkoztatott kollégák mellett Svédországból, Németországból, Franciaországból hívunk hozzá elismert kutatókat, oktatókat, akik az itteni kollégákkal együttesen lesznek képesek arra, hogy a szó igazi értelmében a fenntarthatóságot, a fenntartható gazdálkodás lehetőségeit kutassák, oktassák. Hiszek abban, hogy már most jó volna, ha a különböző ágazatokban a fenntarthatóság kritériumai megfogalmazásra kerülnének és ezt nem átképzéssel, hanem alaptudományi szinten rendelkező fiatal kollégákkal valósíthatnánk meg.

Menjünk egy kicsit a részletekbe! Mit értünk az alatt, hogy fenntartható gazdálkodás?

Gyakorlatilag a fejlődésnél azt mondjuk, hogy a jelenlegi értékeinkből nem engedve, jelenlegi értékeinket megtartva – akár a földre gondolva, akár egy ipari vállalatra, akár egy vállalkozásra – miként tartható fenn azonos vagy kisebb ráfordításokkal, racionalizálással mindaz, amit eddig tettem

és mindezzel a hatékonyságot miként tudom növelni.

Bizonyára itt nagyon lényeges az energiával való takarékoság kérdése.

Ha egy nemzetgazdaságra vizsgálom, akkor a takarékoság minden szempontból kiemelkedő fontosságú. Mi az eddigi bioenergetikai kutatásunkhoz kapcsolódóan fogalmaztuk meg a fenntarthatóság szükségességét. A fenntarthatóság ma egy olyan fogalom, ami szerintem a jövőben még teljesebben kerül kibontásra, megfogalmazásra. Mondhatnám azt is, hogy a versenyképességhez hasonlóan emlegetett fogalomként lesz jelen napjainkban.

Kopácsi Sándor egyik munkájában azt írja, hogy Magyarország úgy tudna kitörni, hogyha sokkal több ember foglalkozna a föld művelésével. Gondolom, hogy ez összefügg a fenntartható fejlődéssel – hogyan lehet természetien, hogyan lehet energiával ellátni a növények fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Sokan sokféleképpen fogalmazzák meg. Én a hetvenes években a Boconádi Termelészövetkezet főagronómusa voltam. Ez arra az időszakra esett, amikor bevezettük a különböző világszínvonalú erő- és munkagépeket, mint például a John Deere gépsort stb., és a hatékonyság munkanélküliséget eredményezett. Akkor a hatékonyság és a fenntartható fejlődés abban a térségben azt követelte – ma már így fogalmaznánk –, hogy ne korlátozzuk a modern technikát, de a felszabaduló munkaerő foglalkoztatására létrehozzuk az integrált háztáji gazdaságokat. Akkor, abban az időszakban ez volt az a lehetőség, ami megváltotta Magyarországot, hisz akkor is, ugyan a gépesítés hatására, de 300–400 ezer ember vált volna munkanélkülivé, ha ezt nem cselekedjük meg. Ekkor két kihívás volt előttünk, szakemberek előtt: hatékonyság és munkanélküliség. Akkor a szocializmusban az utóbbi nem volt megengedhető, így megkaptunk minden lehetséges támogatást ahhoz, hogy értékeremtő céllal foglalkoztassuk az ott élő embereket, így pl. a mi tájkörzetünkben ez a foglalkoztató ágazat a kertészet volt. Visszatérve a kérdéshez: kijelenthető, hogy Magyarországnak mindenkor az egyik előnye – ám ezzel nem élünk a rendszerváltás óta – a Kárpát-medence éghajlata, talajtani adottsága, az emberek szakmai hozzáértése, az apáról fiúra szálló tudás, amellyel új értéket hoztunk létre, amellyel eredményt tudunk elérni. Tehát egyetértve Kopácsi Sándorral vagy másokkal, Magyarország akkor volt sikeres, amikor az agráriumra tudott építeni és akkor lesz sikeres, mikor ismét az agrárium-

ra épít, de nem mint nyersanyag-termelőre, hanem egy integrált ágazatra.

Menjünk át más területre, de még maradjunk a főiskolánál. Azt mondják, hogy Magyarországon sokkal több felsőoktatási intézmény van, mint amennyit elbír, és csökkenteni fogják a főiskolák számát, így csak azok maradnak meg, amelyek valóban olyan szakembereket képeznek – amit te is mondtál ma az előadásodban –, akik tudják a szakmát. Hogy néz ki ez a kérdés?

Én azt mondom, hogy Magyarországon a felsőoktatási intézmények – és nem a főiskolák – száma jóval több, mint amennyire szükség van. Megítélésem szerint 5-6 egyetem elegendő Magyarországon, ahol az alapkutatás, a doktorképzés folyik, és itt több tízezer hallgató tanul, valamint régióként kettő, maximum három felsőoktatási intézmény szükséges (ahol 3–5 ezer hallgató van jelen), amely a régió igényeit kielégíti és lehetőséget teremt arra, hogy gyorsan igazodjon a munkaerő-piaci igényekhez, de ezeknél a felsőoktatási intézményeknél már alapvető követelmény, hogy az ott végzettek képesek legyenek a szakmájukat gyakorolni. Vagyis, ha azt mondom, hogy vendéglátós, adós, vagy pénzügyes, akkor ő alkalmas legyen a munka végzésére is, ha azt mondom, hogy szőlész-borász, akkor tudjon metszeni és minőségi bort készíteni. Tehát az az elvárás – és mi Gyöngyösön erre törekszünk –, hogy hallgatóink a szakmát jól tudják, lehetőség szerint az ERASMUS-programon belül egy fél évet valahol külföldön töltsenek, így megfelelő nyelvismerettel rendelkezzenek, és a BSc-képzés után a Master-képzésbe már inkább az a 30% kerüljön, akik számára az önmegvalósítás, az elméleti ismeretek további elsajátítása kerül előtérbe. Tehát ellentétben a többi magyar felsőoktatási intézménnyel, mi már az életre úgy készítjük fel MSc-s hallgatóinkat, hogy ők több mint középszintű vezetők lesznek, belőlük kerülhetnek ki a magasabb vezetők. A BSc szinten hallgatóknak pedig azt mondjuk, hogy a főiskolai diploma megszerzését követően valószínűleg az első 2–3 vagy 4–5 évben akár fizikai munkásként is meg kell hogy állják a helyüket, és majd ez után lesz belőlük jó középszintű vezető. A Mastert pedig úgy készítjük fel, hogy az intézményből kikerülve minden csinját-bínját ismerje a szakmájának, neki már vezetői ismeretekkel, kommunikációs készséggel és sok minden többlettel kell hogy rendelkezzen BSc-s elődjéhez képest.

Ezen a hétvégén zajlik főiskolátokban a XXIX. Fiatal Közgazdászok Országos Találkozója, melyre sikerült megnyerni a szakma

(folytatás a 31. oldalon)

Rónaky Edit

Aki tudományát szolgálattá tette

Búcsú Jéki László fizikustól

Rónaky Edit

„Míg volt miből, mindenkinek adott,
Az élete áldás volt, agapé.
Vándor, ne kérdezd: vissza mit kapott,
Bátrabban állhat így az Úr elé,
Hogy mindene már rég mindenkié.”

Jékely Zoltán: Sírfelirat

Megint temetünk, siratunk. Búcsúunk egy jó barától, kiváló fizikustól, nagyszerű szerzőtárostól. Olyan ember volt ő, aki a laboratóriumában, kutatóhelyén csendben végzett munkája eredményét nem zárta el a nagyközönségtől, hanem közkinccsé tette. Legalább annyira jelentős volt az ismeretterjesztésben, mint a kutatásban. Mindkét tevékenysége sok lemondással, nagy időbefektetéssel járt, de ő szenvedéllyel művelte mindkettőt. Lapunk hasábjain megjelenő írásait sokan vártuk izgatottan: mit tudhatunk meg a legújabb kutatások eredményeiről, a természettudományok számunkra megközelíthetetlennek tűnő jelenségeiről, a világegyetem titkairól. Nemcsak azt mutatta meg: mit

köszönhetünk a fizikának mindennapjainkban, s hogy miért nevezik a XX. századot a fizika évszázadának, hanem azt is előre tudta vetíteni, hogy a jövőben a fizika más tudományágakkal – a kémiával, a biológiával, az orvostudománnyal és a mérnöki tudományokkal – együttműködve fantasztikus tempóban szülhet korábban elképzelhetetlennek vélt megoldásokat. Ennek szellemében írt a nanotechnikáról, a kvantumszámítógépről.

Különösen az nyűgözött le írásaiban, hogy milyen nagy volt általános műveltsége is: olvasta hazánkfia, Szepsi Csombor Márton 1620-ban megjelent „Europica varietas” című könyvét a korabeli Angliáról, de elolvasásra ajánlotta a ma élő Rakovszky Zsuzsa „A kígyó árnyéka” című kitűnő regényét is. Idézett Edgar Allan Poe-tól, a „Canterbury mesék” előbeszédéből, szövegrészeket épített be cikkeibe Németh Lászlótól, Szentkuthy Miklóstól, Esterházy Pétertől, Umberto Ecoától, versidézeteiket Somlyó Györgytől, Vas Istvántól, Pás-

kánci Gézáttól. Megtudhattuk tőle: hogyan elemezték a csillagászok Van Gogh képeit. Megfejtette a Kossuth-korabeli Makk ezredes titkosírását.

Humora nagyon gyakran megcsillant. Élvezetes volt például a Mengyelejev-féle periódusos rendszerből hiányzó új elem: Wo (woman = nő) leírása: „Elfogadott atomsúlya: 60 kilogramm, sokféle izotópból áll. Fizikai tulajdonságai: semmitől is felforr, megfagy egy perc alatt. ... Kémiai tulajdonságai: nagyon vonzódik az aranyhoz, az ezüsthöz, a platinához és a drágakövekhez. ... Zöld színűre vált, ha jobb külsejű példány mellé kerül. ... Figyelmeztetés: gyakorlatlan kezekben nagyon robbanékony!”

Minden cikkével valami többet és jobbat tudott nyújtani még az előzőknél is. Nemzetközi hírű fizikusként is megmaradt pécsvasasi gyereknek.

Hiányozni fog asztaltársaságunkból, lapunkból. De személyiségének emléke és szellemisége tovább él bennünk.

Rónai Béla

Magyarul – magyarán

Kötőhangzóval vagy nélküle?

Rónai Béla

Ha ezt olvasom az újságban: A nyomozók sok *disznóolt* megnéztek – vagy ezt halom beszélgetésben: A *rozst* már learattuk, „És szötte álmát, mint *fonált* (költői) az általánosan érvényes, ún. normatív nyelvhasználatból való eltérést állapítom meg. A vizsgált jelenség másik oldalát szemlélteti az asztalterítést végző személynek szóló utasítás: Még egy *tányérat* tegyél az asztalra! A kötőhang megléte vagy hiánya ezekben nem okoz félreértést, nincs jelentés-megkülönböztető szerepe. A *késet-kést; belet-bélt; kezét-kézt; paraszat-parázst* stb. azonos jelentésű párokként fogjuk fel, és egyéni vagy nyelvjárási ejtésnek minősítjük. A *köt-követ; lót-lovat; tót-tavat; hót-havat* stb. mint leginkább gyermeknyelvi használatú párokat már más szóalaktani csoportba tartozóknak tekintjük, és a v tövű névszók közé soroljuk.

A kötőhangzó a nyelvtörténeti szemlélet szerint ún. tövégi rövid magánhangzó, amely az első szórvány nyelvemlékünkben, a Tihanyi Alapítólevélben (1055-ben íródott) még megvolt. Az *utu, liku, hodu,*

kerekü (erdő). A XII-XIII. század fordulóján keletkezett Halotti Beszéd-ben már nincs meg.

A párhuzamos alakok ritkán maradnak funkciótlannul. A két alak között egy idő után valamilyen használatbeli vagy stílári különbség alakul ki. Használatukat már nem az egyén nyelvérzék dönti el, hanem a nyelv egészére kiterjedő nyelvészokás. Fő típusai a következők: a) a főnév és a melléknél megkülönböztetése: *Csirkepaprikást* ettem ebédre – Szeretem a halászlét, a jó *paprikásat*. Meghúzta a *ravaszt* – Ilyen embert, ilyen *ravaszt* még nem láttam. b) köznévtulajdonnév: Számolom az *aranyat* – *Aranyt* olvasok. A sütemények közül a *sósat* szeretem – *Sóst* kinevezték igazgatónak. Ezt a *kékeset* választom – Megmáztam a *Kékest*. c) jelentéskülönbséggel jár: A hatóság *helyt* ad a kérésnek (érdemben foglalkozik vele) – *Átadja a helyet*, fontos *helyet* tölt be (konkrét hely). Mindig *helytállt* (derekasan küzdött). Átvitt értelmű, lexikalizálódott kifejezés. d) folyamatos melléknévi igenevek többes száma: *kitűnök, különbözök, bántóok*

(főnevek), *különbözőek, kitűnőek, bántóak* (melléknevek). e) a -(j)ú, -(j)ü melléknevekhez a modális és a lokatívus ragok megléte vagy hiánya szófaji elkülönüléshez vezet: *jókedvűen, rosszmájúan* (módhatózó melléknevek), kötőhang nélkül: *A jókedvűn* virágos kalap, a *rosszmájún* sötét szemüveg volt (helyhatározós alkalmi főnevek). f) fosztóképzők: a -talan, -telen és az -atlan, -etlen: *álomtalan – álmatlan, arctalan – arcátlan, gondtalan – gondatlan, lélektelen – lelketlen, kedvtelen – kedvetlen, íztelen – ízetlen, párttalan – pártatlan* (ún. szóhasadásos alakváltozatok).

A nyelv gyakran minimális eszközökkel hoz létre finom megkülönböztetéseket, illetve a kettősséget felhasználja különbségtételre. Az azonos alapszóból képzett változatok nem mindig ellentétpárok: *anyás – anyátlan, csinos – csintalan, okos – oktalan, szemes – szemtelen, számos – számatlan, modoros – modortalan*.

Egy-egy hang (betű) megléte vagy hiánya is gyakran megváltoztatja mondani-
valónk értelmét.

Kocsis József

A boldogságkereső ember

Jéki László: A rózsza komplex függvényei

Jéki László

Az emberi érték az alkotásban mutatkozik meg, az alkotó személyisége átfénylik a produktumon, sugárzása olykor fölér a személyes találkozás erejével. Sokáig azt gondoltam: a személyesség ehhez csak keveset tud hozzátenni. Mostanában gyakran gondolok arra: alighanem tévedtem ebben. Akkor többnyire, amikor ennek a többletnek a megtapasztalása végképp ellehetetlenül, nem lévén már mód a találkozás személyességének a megélésére.

Sajnálom nagyon, hogy Jéki Lászlót személyesen nem ismerhettem, egy asztaltársaság tagjaiként és egy mindkettőnk számára fontos lap munkatársaiként itt voltunk pedig, közel egymáshoz. Talán éppen a lapszámonkénti virtuális találkozások várt és rendre bekövetkező alkalmai oltották ki az idő múlásával folytonosan újrakeletkező hiányérzetet: Jéki László egyedi, könnyedségében is szuggesztív közlésmódjához szinte valóságélményt nyújtó hangszínt és csendes dinamikájú, mosolygós hanghordozást társítottam, és az olvasás egyre inkább halk és derűs, baráti beszélgetéssé módosult közöttünk.

A betölthetetlen hiány érzését most csak az enyhítheti, hogy eltávozásának hírével csaknem egyidőben ért el hozzám a tragikus versenyfutásban mégiscsak posztumuszá lett kötete: *A rózsza komplex függvényei*, tele válaszokkal a még meg sem fogalmazódott kérdéseimre, és tele az ő kérdéseivel is, amelyek újabb kérdésekre ösztönöznek. Hogy az ember valóban magányra született? Egyedül vagyunk a világmindenségben, és a rideg, barátságtalan környezet szorításában keressük a helyünket, és csak vágyképeinkkel tudjuk benépesíteni az univerzumot? A kozmosz lakhatatlan? És ha vannak is kibélelt szögletei, ezek elérhe-

tetlenek egymás számára? A „semmi ágán” függeszkednek, körülvéve szelíd fényű, közömbös csillagokkal? Csillagközi magányban lehet-e boldog az ember? El kell-e feledkeznie ehhez az „emberi kaland” félelmetességéről s a felismerés rettenetéről? A tudomány nem ígérhet mást, csupán egy szorongással teli keresést a magányosság fagyott univerzumában?

Könyvének lapjain a világra derűvel tekintő természetkutató mosolygós arcú rajzolódik ki, aki biztatóan tárja elének fizikai és tudománytörténeti kutatásainak javát, tudományos ismeretterjesztő írásait, és ezek a

két kultúra egységét megteremtve hozzák közelünkbe a napi élettől látszólag távol eső problémákat: titkokat tárnak fel és titkokat lepleznek le, közel hajolnak az olvasóhoz, és olykor összekacsintanak vele. Bámulatos tudáshalmaz és könnyed előadásmód, a tárgy és a rá irányuló figyelem komolysága, és a felismerések megfogalmazásának humorral való telítettsége jellemzi írásait. Nem volt szüksége arra, hogy az érzéketlen és fagyos univerzumot szimbólumokkal elfedve keresse a szabadság, méltóság és értelem világát, a sötét és üres világmindenség háttérfüggönye előtt szerethető világot mutat fel, amely tere lehet az emberi boldogság kiteljesedésének. Azt mondja: a természeti törvény nem jó és nem rossz, hanem igaz, és tele van szépséggel. Tudós kutatóként és ismeretterjesztő közíróként boldog lehetett-e ő maga? Bizonyára, de bizonyosan: boldogságkereső. Örült, ha ebben társakra talált: Juhász Ferencről írja, hogy talán az ő költészete tette leginkább magáévá az ele-

mi részecskék, atommagok és elektronok, a DNS és a sejtek új, izgalmas és szép világát. Juhász atomjai, elektronjai boldogok, mondja, örökmozgó világukat emberi indulatok helyett szigorú törvények szabályozzák, és a törvény ragyogásában benne van a fizikusok kísérlete és a költők éneke.

A boldogság társaságkedvelő, olvasom a könyvében másutt. Az egyén boldogságában kulcsszerepe van a többiek boldogságának. Ez így lehet, ám annak illusztrálására, hogy a tudományosság látszatának megteremtése érdekében divattá vált matematikainak látszó formulákkal leírni a természettudományoktól messze eső dolgokat, ismerteti a Kaliforniai Egyetem húszéves boldogságkutatásának számszerűsített megállapításait, s ezek szerint: egy boldog személlyel való kapcsolat 15%-kal növeli boldogságom esélyét, barátom barátja 10%-kal, és barátom barátjának boldog barátja is még 6%-kal tesz esélyesebbé a boldogságra. Akivel sosem találkoztam személyesen, de barátom barátjának a barátja, nagyobb hatással lehet érzelmi állapotomra anyagi helyzetemnél is. Ezeket a hatásokat – teszik hozzá – befolyásolja a kapcsolati háló sűrűsége, a távolság és az időtényező. Mármint, ha megpróbálom a képletbe Jéki Lászlót behelyettesíteni, barátaim és barátaim barátainak barátjaként mint boldogságkereső ember jelentősen növelhettem boldogság szintemet. Most, hogy könyvén átszüremkedik magával ragadó személyisége, kiiktatódik a térbeli távolság, állandóvá lesz az idő együttjárója és megsűrűsödik a könyv köré rendeződő kapcsolati háló...

De félre minden áltudományos, megtévesztő okoskodással: a személyes jelenvalóság pótolhatatlan, a hiány szívszorító, hiányzol nagyon, Jéki Laci.

Jéki László

*a rózsza
komplex
függvényei*

HETEDHATÁR

Jéki László kötetei megrendelhetők a kiadónál (Héthatár Bt. Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24. 7761, e-mail: hethatar@t-online.hu), illetve megvásárolhatók az Alexandra boltokban

Jéki László

*Szeressétek
a spagettit!*

HETEDHATÁR

L. Csépanyi Katalin

Vendégségben Szentiványi Árpádnál

L. Csépanyi Katalin

Világot járt barátunk és szerzőtársunk, a 90. életévében lévő Szentiványi Árpád tavaly őszől a taszári Ikafalvi Farkas Béla Református Idősek Otthona lakója. Május végén vendégségbe hívott minket, Hetedhétáros barátokat: Kadosa Beatrixot Szekszárdról, Tóth Zsuzsannát Siklósról és engem Kozármislenyből. A főzésről testvére gondoskodott, Szentiványi Béla. Az avatott kóstoló Tóth Zsuzsa volt, a jó kedvre derítő Kadosa Bea, aztán egyszer csak megjelentek a kaposvári szomszédok is, az Arany János közből, ahol korábban Árpád lakott. Így nemcsak az otthon minden lakóját és dolgozóját, valamint a Hetedhétárosokat hívta meg a bográcspörköltre Szentiványi Árpád, hanem a volt szomszédokat is. Az író-fotózó Szentiványi Árpád már készül januári kiállítására, hogy ezzel ünnepelje 90. születésnapját.

Czupy György

Zágonyi Károly őrnagy – 3.

Az amerikai polgárháború magyar hőse

Frémont tábornok bátran támaszkodott az emigráns katonatisztek tudására, tapasztalataira. Asbóth Sándor vezérkari főnök hívására került Zágonyi – őrnagy rangban – Frémont főhadiszállására, St. Louisba. Itt szervezte meg a tábornok lovas testőrségét, melynek egyik hadnagya az Iowában farmerkodó Majthényi József báró fia, Tivadar lett.

Zágonyi kereste az ellenséget, s a legmegfelelőbb célpontnak Lincoln városa, Springfield ígérkezett, ahol Lincoln elnök egykor elmondta híres beszédét a magyar szabadságharc támogatása érdekében.

A város fontos támaszpont volt, és a hírek szerint háromszáz déli katona védte. De a felderítők jelentették, hogy a városban, a helyőrségen túl, további 1900 déli katona tartózkodik. Zágonyi ekkor már nem fordult vissza 160 lovasával. Tizenkét mérföldes kerülővel érte el a város nyugati oldalán azt a helyet, ahol rohammal betörhet a város szívébe. Eligazítás után megindult a nagy döntő roham: először egy izmos patakot kellett átgázolni, majd fakerítésen a lovakkal átugratni. Egy fákkal övezett keskeny útszakasz mindkét oldaláról nagy tűz fogadta a betörőket, amely percek alatt véget is ért. A támadó lovascsapat azon a mezőn vágatott, ahol a déliek megpróbálták összpontosítani ellenállásukat, sikertelenül. Majthényi hadnagy 30 emberrel sikeresen támadt. Zágonyi visszatartotta a főcsapást, míg Majthényi el nem tűnt a menekülő déli lovasság porfelhőjébe. Zágonyi ekkor kiadta a parancsot az általános támadásra. A déliek be sem várták őket, futásnak eredtek. Zágonyi legelől támadt a testőrökkel. A küzdelem már a város vásárterén, az utcákon folyt. A testőrök szétverték az ellenséget: a győzelem teljes és tökéletes.

A springfieldi győzelem után Zágonyit boldogan ünnepelte az északi sajtó magasztaló cikkekben, sőt még dicsőítő verset is írtak hozzá. A roham alig két óra hosszat tartott, de ennek ellenére ennyi is elég volt ahhoz, hogy a végrehajtók bevonuljanak örökre az amerikai történelembe, s hogy halállovaglásukkal a washingtoni Capitolium kupolacsarnokának falára is felkerüljenek.

Zágonyi öröme nem tartott sokáig, ebben szerepet játszottak a személyes intrikák, nagypolitikai megfontolások. 1861 őszén a déliekkel politikai kompromisszumra hajlamos George B. McClellan tábornok lett az északi haderő főparancsnoka, és a demokrata Frémontnak mennie kellett, pedig már jelentős serege volt a déliek kiszorítására a nyugati katonai körzetből. Zágonyi jól látta, hogy ez az intézkedés súlyos visszatetszést okozott az északi államok közvéleményében. Az offenzívára készülő északi sereg harci kedve is jelentősen lecsökkent, a számos leköszönő tiszt között ott volt Zágonyi Károly is: feloszlatták a „halálrohamban” összekovácsolódott testőrcsapatot, politikailag szolidaritást vállalt Zágonyi a lemondott Frémonttal.

Frémont Nyugat-Virginiában újra nagy jelentőségű hadsereg-szervezési feladatokat kapott. Zágonyi ismét a lovasság megszervezője lett Frémont vezérkarában 1862-ben. Ide gyülekeztek a magyar emigráció kiváló katonái.

Zágonyi további életének alakulása: 1865-ben elvállalta a New York-i Magyar Egyesület elnöki tisztét, ezt a tisztséget később átadta Perczel Miklósnak. Mint szabó a katonai megrendeléseken meggazdagodott, annak nyereségét egy vasútépítési vállalkozásba fektette, amelynek eladása igen komoly nyereséget biztosított volna. Zágonyi megkérte Dancs Lajost, hogy az Ugoosa megyei Nagyszőlős környékén keressen számára termékeny birtokot, mivel a kiegyezést követő amnesztia lehetővé tette számára, hogy hazatérjen elvei feladása nélkül. A találkozáskor a király koronázásának időpontját választották. Azonban Zágonyi helyett távirat érkezett, melyben közölte, hogy vállalkozása megbukott, pénzét elvesztette, de újrakezd, és ha sikerrel jár, akkor újból jelentkezik.

Egyik nővérének, Kovács Károlyné Zágonyi Teréziának leszármazottjai úgy tudják, hogy Zágonyi újra meggazdagodott, és mint milliomos halt meg az 1880-as években az Újvilágban.

Úgy emlékezünk rá, mint aki egy távoli földrészen munkával, harccal, becsülettel képviselte kényszerből elhagyott hazáját – szívében örökké megőrzött nemzetét.

Regényi Ildikó

Mondák-kísérte utazás a Kárpátalján (5.)

Továbbindultunk a Vereckei-hágó felé. A Vereckei-szorosban vezető utat jobbról végigkíséri a Latorca folyó. Kétoldalt egyre meredekebb, őszi lombjuk színes ragyogásában tündöklő hegyek között haladunk felfelé. Tíz kilométernyire a hágó alatt megállítanak bennünket. Némi szóváltás után, több ott várakozó autó és busz utasaival együtt tudjuk meg:

– Nem lehet tovább menni, mert a hágón motoros rali verseny folyik, csak két-három óra várakozás után folytathatjuk az utat – kesereg Szlávik. – Már dél van, és még ma haza kell érnünk Magyarországra, Budaörsre, az pedig innen több mint 400 kilométer! Annyi időnk azért maradt, hogy visszafelé útközben megnézzük a schönborni kastélyt és a gyönyörű parkot! Ha ezt tudtam volna, felmehetünk volna inkább a Szinyevéri-tóhoz!

Elindultunk visszafelé a Vereckei-szoros hegyei között. Kárpótlásképpen Szlávik a tórol mesél.

A Szinyevéri-tó mondája

Ahogy kanyarogva ereszkedünk lefelé, ami lentnek is fenn van a Kárpátalján, úgy tárul ki előttünk az óriási fenyőkkel szegélyezett út mentén a völgy, ahol most apró loccsanásokkal táncoltatja hullámain a tó. Partján két rönkfából faragott alak áll örök őréséget.

Réges-régen hegyi legelő volt ezen a helyen. Bodros-fehér bárányokat terelgetett a pásztor, és a gróf évente egyszer meglátogatta hegyi birtokát. Egyszer vele ment anyját vesztett lánykája, az égszínkéék szemű, szöke, törékeny virágszál, a szigorú uraság „mindensége”, akire Bábuska-daduska ügyelt. Ringatgatta-tanítgatta dalra, táncra, hímzésre. Öltöztette puha, szép, könnyű ruhácskáiba, aranyhaját fésülte-fonta, kék szalaggal kötötte varkocskába.

Szökdécselt, táncolt a kislány a magas, illatos fűben, mikor édesbús furulyaszót hallott. Elindult a hang nyomában. Óriás fenyőfák karolta rétre ért, ahol bárányaitól körülveve önfeledten fújta a pásztorfiú a sípot. Nem merészkedett közelebb, de még a lélegzetét is visszafojtotta, úgy gyönyörködött a szív-fájdítóan szép furulyaszóban. Másnap, harmadnap már közelebről hallgatta a varázslatos hangokat, arca forró lett, majd a hideg vacogtatta, szinte megbabonázta a pásztorsíp különös hangja.

– Ki vagy te, fiú, hogy ilyen szépen muzsikálsz? – szólította meg nekibátorodva.

A pásztorsíp elhallgatott, a fiatal, barnapiros arcú legényke elámulva nézte az arany-szöke haját, az ég színére hasonlító szemét, az apró, finom kezeckét, amely néhány szál illatos virágot szorongatott.

– És te ki vagy, kékszemű tündér?

– Színye vagyok, a gróf leánya. Erre jártam, hallottalak furulyázni! Szépen játszol legény! Mi a neved?

– Vérnek hívnak, pásztor vagyok a gróf birtokán. Nincs is másom, csak a kopott gúnyám, még öregapámtól, és a kedves sípom, meg ez a nyáj, amit őrizni bíztak rám.

Színye sok napon át járt a legelőre, hallgatta a pásztorsíp édes hangját, és a fiatalok szíve, maguk sem vették észre, egymásért kezdett dobogni. Bábuska-daduska látta, hogy Színye már nem örvendezik a szép ruháknak, szalagoknak, nem perdül táncra a frissen sült kalácska illatától. Tudta az ő öreg lelke, mitől változott meg a kisasszonykája, de szólni nem mert.

A gróf szolgálói között voltak erős, szépszál vitézek, sokaknak tetszett a szépséges Színye. Látták, mikor a hegyi rét felé veszi útját, meglesték, mikor Vérrel beszélgetett, vagy a selyemfűvön üldögélve a pásztorsíp hangjában gyönyörködött. Jutalomban reménykedve, irigykedve beárulták a grófnak, mi történik a hegyi tisztáson.

Szörnyű haragra lobbant a birtok ura. Méghogy az ő egyetlen szépséges leánya, és a senkiházi pásztor! A dadust gorombán leszidta, miért nem vett észre semmit, talán el is zavarta volna, ha nem jut eszébe, hogy fiatalon meghalt feleségét is a Bábuska szoptatta, nevelte. Vitézeinek szörnyű, titkos parancsot adott. Az irigy legények kapva kaptak az alkalmon, így esett, hogy hajnalban a legelő felett emelkedő hegyről óriási sziklák zúdítottak a rétre.

Görgött-dübörgött a hatalmas, guruló kő, tördelt fát-bokrot, hátulról érte a furulyázó Vér. Pozdorjává zúzta fiatal testét, magával sodorta a fél nyáját is, ahogy a völgy felé tört magának utat...

Színye napfelkelte után igyekezett a hegyi legelő felé. Fülelt, hallja-e már az édes furulyaszót. A tisztás szélén jéggé dermedő szívvel állt meg. Nem volt már tisztás, csak mintha egy erdei irtás mellett állana, hosszú, mély, szakadékos út vezetett a mélybe. Fenyőágak, gyökerek meredeztek az égre az agyagos szikladarabok között.

Nem tudta, hogy indult meg lefelé, csak vitte a lába. Bocskorkája leszakadt, tüske, bokor tépte-szaggatta könnyű szoknyáját, aranyhaja kibomlott, de csak ment, botorkált a völgy felé. A mélység közepére gördült a véres szikla, ott állott meg elszörnyedve. Ráborult a köre, átölelte, és lassan peregni kezdtek a könnyei. Perdült a könnyesepp, perdült a másik, a századik az ezredik... A végtelen bánat, fájdalom cseppjei tóvá növekedtek. Csak sírt, sírt csillapíthatatlanul, sápadt arcocskáját a véres köre szorította,

aranyhaja könnyben ázott, kék szalagja már lebegett a vízen, mikor saját könnyeinek árába fült. A tó közepén csak a szikla teteje látszott már, Vérnek, a pásztorfiúnak megtörtett teste felett.

* * *

Kárpátalja legnagyobb tava, 989 méter magasan a Tóhegy lábánál található, területe 7 hektár, közepes mélysége 8-10 méter, legmélyebb pontján 22 méter. Közepéből kopár szikla áll ki, emberi szemre emlékeztető formát adva a képződménynek.

Színye – szláv köznyelvi szó, kéket jelent
Vér-Vír – szláv „tulajdonnevesült” köznyelvi szó; igaz, igazság jelentésű

Időközben megérkeztünk a beregvári Schönborn kastélyhoz, amely a Csap-Lembergi vasútvonal mentén, a Latorca völgyében kiépített autóúttal párhuzamosan, 50 hektáros park közepén áll.

Kárpátalja egyik legszebb műemléke a XIX. század végén divatos Tudor-stílusban épült 1890-95 között, a birtok legmagasabb pontján. Díszes óratornya 3 emeletes, 52 terme és 365 ablaka van. Ékítteten tagolt homlokzatú, festett üvegablakos kápolnája az épületegyüttes közepén helyezkedik el. Egzotikus, telepített fák, nyírott bokrok teszik egyedülív parkját, melynek közepén, kristálytisza vizű mesterséges tó található, melynek partjait az Osztrák-Magyar Monarchia térképének körvonalai szerint ásták ki.

A környék valóban festői, kedvelt hátteret nyújt a fényképezkedéshez, mi is éltünk ezzel a lehetőséggel. Közben két esküvői menettel is találkoztunk. A násznép egyik fele süteményekkel, pezsgővel kísérte az ifjú párt a parkban, ahol az évszázados fák között készített fotókkal örökítették meg őket.

Valaha ez a terület is Rákóczi-birtok volt. 1711-ben, a szabadságharc leverése után, a császári udvar ezt a munkácsi uradalmat is elkobozta. 1726-ban IV. Károly osztrák császár adományozta gróf Schönborn Lothár Ferenc mainzi érsek, választófejedelemnek a császári seregeknek felajánlott adományai jutalmául. Családi hitbizományként működött, és öröklődött. Az elszegényedett területen a tulajdonosok betelepítésekkel töltötték fel a népességet, és virágzó uradalmat hoztak létre. Ennek a szerencsés gazdálkodásnak eredményeképpen épült fel ez a pompás kastély, amely napjainkban szanatóriumként működik.

Szívünkben a minket körülölelő szeretet emlékével, és a kárpátaljai mondákkal gazdagodva térünk haza.

Dr. Vargha Dezső – Szolzszenyicin halála ürügyén

Fejezetek a Gulag történetéből

7. rész: 1930–1934 – A lehazudott nagy éhínség és pusztítás évei III.

Dr. Vargha Dezső

Solohov levele Sztálinnak

Arról írt, hogy szerinte Veszenszkij észak-kaukázusi körzet gabonabeszolgáltatási tervét nem a Sztálinék által „kulák-szabotázs”-nak minősített vád, hanem a helyi rossz pártirányítás miatt nem teljesítette. Még a szovjet-rendszer által „burokban tartott” író is fölemelte a szavát a helyszínen tapasztalt embertelenségek ellen, amikor így írt 1933. április 4-én:

„A múlt decemberben ’teljhatalmú megbízottat’ küldött ki a területi pártbizottság, hogy ’meggyorsítsa’ a begyűjtési kampányt: Ovcsinnyikov elvtársat. Ő aztán a következőképp intézkedett: 1) minden létező gabonát rekvirált, még azt a vetőmagot is, amit ’előlegbe’ adott a kolhozok vezetősége a kolhoztagoknak a jövő évi termésre, 2) lebontotta háztartásokra minden egyes kolhoz állami beszolgáltatási kötelezettségét. Mi lett ezeknek az intézkedéseknek a következménye? Amikor elkezdődött a rekvirálás, a parasztok eldugdosták, elföldelték a gabonát. Most néhány szó a rekvirálás

számszerű eredményeiről. ’Megtalált’ gabona: 5930 mázsa... Milyen módszerekkel szerezték meg ezt az 593 tonnát, aminek egy része el volt földelve már... 1918 óta? Lássunk néhányat!

A hideg módszer: Levetkőztetik a kolhoztagot, és pucéran kiteszik ’a hidegre’, egy fészerbe. Gyakran egész brigádnyi kolhozparasztot tesznek ki a ’hidegre’. A meleg módszer: Meglocsolják petróleummal a kolhozparasztasszonyok lábát és a szoknyájuk alját, és meggyújtják. Azután eloltják, majd újra kezdik... A Napolovszkij-kolhozban egy bizonyos Plotkin, a körzeti bizottság ’meghatalmazottja’ arra kényszerítette a faggatott kolhozparasztokat, hogy egy fehérén izzó kályhára feküdjenek, majd úgy ’hűtötte le’ őket, hogy meztelenül bezárta valamennyiüket a fészerbe... A Lebjazsenszkij-kolhozban sorban a falhoz állították a kolhozparasztokat, és kivégzést színleltek... A végtelenségig sorolhatnám ezeket a példákat. Nem ’túlkapások’ ezek, nem, hanem a gabonabegyűjtés általános módszerei... Ha úgy gondolja, hogy érdemes a levellem

a Központi Bizottság figyelmére, küldjön ide igazi kommunistákat, akiknek lesz bátorságuk hozzá, hogy mindenkit leleplezzenek, aki halálos csapást mért ebben a körzetben a kolhozok építő munkájára... Ön az egyetlen reményünk. Híve, Mihail Solohov.”

Ez a maga nemében jellegzetes kordokumentum az ördögi lelkületű Lenin által „hasznos idiótának” nevezett, a bolsevik ideológia által megtévesztett értelmiségi tipikus megnyilatkozása. A világhírű szovjet író igazi realistiként-tényfeltáróként leírta ugyan a megdöbbentő helyzetet, de nem ismervén föl a legfőbb baj első számú személyi felelősét, még kevésbé a történelem legnagyobb gyilkos rendszerének ördögi mechanizmusát, magától a megtévesztett gonosztól várta a „megváltást”. Amint majd látni fogjuk, igazi embertelen-bolsevik válasz született, amiből az is kiderült: szüksége volt Sztálinnak Solohovra, ezért győzte meg maga a Vezér, és nem adott utasítást elpusztítására, amely oly sok kortársa osztályrészéül jutott...

Szigetvári Krisztián

Virrasztók: Emlékezés órája – 2009

(Hammer Records)

A pécsi *Virrasztók* zenekar tavaly megjelent 5 számos promóciós anyagáról már hírt adtunk lapunk hasábjain. Most megérkezett a 11 (+1) dalt tartalmazó első lemez, melyre a promó dalai teljes számban felkerültek, természetesen egységes hangzásba öntve a többivel.

A zenekarban érdekelt a *Perfect Symmetry* zenekar két tagja (Tomusin, a Halottkísérő – gitár, Szkrobek, a Halottlátó – basszusgitár), valamint – civilben – az idén már harmadik ízben megrendezésre kerülő *Folk&Roll Fesztivál* szervezője, Scrofa, a Halottidéző, aki itt énekel és tekerőlantozik.

A zenekar kiváló érzéssel és arányban ötvözi a metalt, a népzene az elektronikus zenét. Az elektronikus fűszerezések megadják a mai ízeket, a lüktető gitáralapok a virrasztáshoz szükséges sötétséget,

a népzene pedig egyfajta időtlenséget és egyediséget biztosít a zenekarnak. Minimális számú zenekar játszik hasonló típusú muzsikát ma Magyarországon, emiatt is figyelmet érdemel a csapat. És persze Bogárdi Alíz gyönyörű – nem ritkán népdalkincsünk alapmotívumait játszó – hegedűszólamai és Papp Orsolya szívbemarkolóan szép népies énekdallamai miatt is! Rádásul a hegedű és a női ének élőben is megszólal majd.

A már legutóbb is nagyon tetsző *Bánatmalom* és *Nem arról hajnallik* mellé nagy kedvencekként beérkezett a *Bújdosó* és *Basa Pista* balladáját megénekelő dal. Ez utóbbiban tényleg ott van az elmúlt évszázadok messzesége.

A jó muzsika ellenére a zenekarnak egyszerre lesz könnyű és nehéz dolga. Mert igaz az, hogy három zenei stílus

barátaikhoz szólhatnak, de mindezt egy időben teszik, s így akár teherré is válhat a kényelem.

Mindenképpen érdemes őket élőben is megtekinteni, hiszen a színpadi körítés különleges, és évente csak egyszer van Halottak napja, annál pedig több időt érdemes a Virrasztókkal tölteni. (www.virrasztok.hu)

Bányai Tamás (Észak-Karolina)

Jegyzetek – 24.

A nagy testvér áldása

Ismerősöm küldte az alábbi, újságból kivágott és beszkenelt szöveget:

„Mától kezdve minden földi és drótnélküli telefontársaság köteles rögzíteni és fél évig tárolni ügyfelei összes hívását, a beszélgetések idejét, tartalmát, az előfizető címét, valamint üzeneteit: mikor, kinek, honnan, hová, mit küldött SMS-ben. A 2008/298-as törvény szerint az emígy rögzített adatokat a telefontársaságok kötelesek az ügyészek rendelkezésére bocsátani (sürgősségi esetekben bírói jóváhagyás nélkül is), ha valami büntény gyanúja merül fel, vagy az uniós tagállamként ránk háruló kötelezettségek teljesítése a tét. És ez még nem minden: március 15-től a számítógépen folyó levelezésünket és a világhálón való barangolásainkat is felírják és tárolják, ezúttal az internet-szolgáltatók, vélhetően szintén bűnmegeelőzésképpen.”

Ismerősöm csak annyit fűzött ehhez: felháborító.

Nem tudom, melyik újságból vágta ki a cikket, sőt, azt sem, hogy valóban így van-e. Afelől azonban bizonyos vagyok, ismerősömmel együtt nagyon sokan felháborítónak vélik ezt az eljárást. Magánéletükbe való mértéktelen és egyáltalán nem indokolt beavatkozásnak. Én azonban lesújtónak tartom, hogy az emberek többsége csak a rosszat látja meg ebben az intézkedésben. Holott a jó és a rossz ez esetben is kart karba öltve, elválaszthatatlanul állnak egymás mellett. Márpedig, ha így van, akkor miért nem lehet a jót is észrevenni?

Én például három hónappal ezelőtt ígértem valamit Józsinak, s tegnap összevissza habogtam, amikor ígéretem valóra váltására lettem felszólítva. Zavarban voltam, mert nem mertem bevallani, fogalmam sincs mit ígértem neki rég elfeledett telefonbeszélgetésünk alkalmával. E kínos szituáció azt a látszatot keltheti, hogy felelőtlenül ígérgetek füt-fát, olyasmit, amit eszem ágában sincs teljesíteni. Ami persze nem fedi a valóságot, hiszen csak arról van szó, hogy napi gondjaim közepette teljesen kiment a fejemből, miket mondtam három hónappal korábban. Még arra se nagyon emlékszem, mit mondtam, mit cselekedtem tegnap.

Kellemetlen lett volna ez az eset akár egy fél évvel ezelőtt is. Most azonban

megvan a lehetőségem arra, hogy felhívjam a telefontársaságot, s megkérjem őket, ugyan játsszák már vissza azt három hónappal korábbi telefonbeszélgetést, és így emlékeztessenek elhangzott szavaimra.

Nagyon sok vita és félreértés, félremagyarázás tisztázható ily módon. Kár, hogy ezt a lehallgatást csak mostanában kezdték el. Én ugyan tartom a negyvenkét éve tett hűségeskümet, de nagyon sokan vannak, akiket erre emlékeztetni kell. Mert egyszerűen letagadják. Bezzeg, ha akkor valaki rögzítette volna fogadkozásukat!

Egy másik barátom arra panaszkodott, nyugtalanítja, hogy be van kamerázva az egész város. Így aztán valaki vagy valakik minden lépését nyomon követhetik. Semmi baj, ha nem lép félre. És egyébként is. Nekem úgy tűnik, mindenki jobban ad magára, mióta kamerákkal figyelnek bennünket. Eddig lehattunk slamposak, ápolatlanok, de mióta ismeretlenek szegeznek ránk vizslató tekintetüket, igyekszünk a legjobb benyomást kelteni. A térfelügyelő kamerák pedantériára szoktatnak mindenkiket, míg a rendszeres lehallgatás megfontolásra készíti. Nem beszélhetünk csak úgy a vakvilágba. Felelőtlen SMS-eket sem küldözgethetünk ezentúl boldog boldogtalannak. Gondatlanságunkat ugyanis bármikor számon kérheti. A Nagy Testvér féltve őrzi minden lépésünket.

Most már csak arra várok, hogy kézen fogva vezessen.

Maja naptár – világvége

Régóta foglalkoztat a gondolat, felkeresni egy jósnőt. (Érdekes, jósférfiakról még sohasem hallottam. Férfiemberből inkább sámán vagy próféta lesz.) Az ugyan egy cseppet sem aggaszt, érnek e még szerelmi csalódások, vagy hogy enyém lesz-e a jövő heti lottófőnyeremény. Az sem érdekel, milyen karriert fogok befutni. Én már csak sétálok, a sikert sem hajkurászom. Ha meg akar találni, kiolvashatja címem a telefonkönyvből.

Arra kerestem volna a választ a jósnőtől, hogy meddig fogok élni. Ezt ugyanis tudni akarom. A feleségem már napok óta könyörög, porszívózzam fel a lakást, és egyáltalán nem mindegy, hogy ezt meddig halogathatom. Arra is szeretnék választ kapni, lesz-e elég időm megírni évek óta tervezett új regényemet. Mert, ha szorít az

idő, beiratkozom egy gyorsíró tanfolyamra. Ha viszont vannak még éveim, akkor nyugodtan elodázhatom a dolgot.

Már éppen rászántam magam, meglátogatni a sarki jövőmondót, amikor – teljesen véletlenül – rábukkantam egy kérdőívre az interneten. Az űrlap megalkotója azzal az ígérettel kecsegtetett, hogy korrekt válaszaim alapján kiszámolja hátralevő éveimet. A kérdéseket tudományos alapon állították össze, a válasz tehát hihetőbbnek tűnik, mint egy jósnő handabandázása vagy a piros ász jelentősége. (Meggjegyzem: kártyavetésnél nem ismerem a piros ász horderejét, csak az ultiban.)

Az természetesnek tűnt, hogy az űrlapon szerepelnek életkoromra, súlyomra, rossz és jó szokásaimra, mint például a táplálkozásomra vonatkozó kérdések. Ez egy nagyon lényeges szempont. Ugyanis, ha három-négy hétig egy falatot sem eszem, eleve lemondhatok a hosszú életről. A testsúlyomat is nyilván figyelembe kell venni. Elvégre a sírásóknak közel sem mindegy, hatvan vagy százhatvan kilót eresztenek a gödörbe. Ha túlsúlyos vagyok, tőlük talán még kaphatok némi haladékokat fogyókúrára, mielőtt a szemem végleg lecsukódik.

Szerepelt az íven egy olyan kérdés is, miként jellemeznének a barátaim? Beírtam, szerintük könnyelmű vagyok, amiről hál' istennek kiderült, hogy ez a tulajdonságom néhány évvel meghosszabbíthatja az életemet. Igaz, a dohányzás idő előtt sírba vihet, viszont ha ezt is könnyelműen fogom fel, a kettő valahol kiegyensúlyozza egymást.

Nem szóltam még arról, miért olyan fontos megtudnom, mennyi van még hátra. Nos, főleg azért, mert több helyről is hallottam már a maja naptárról, ami 2012-ben megszakad. Egy szép nap után már nem lesz holnap, vége a világnak.

Az űrlapon felsorolt kérdésekre adott válaszaim alapján kiderült, 87 éves koromban fog kopogtatni ajtómon a kaszás. Emiatt most egy komoly dilemma előtt állok. 2012-ben ugyanis még csak hatvanhat éves leszek. Ha tényleg élek nyolcvanhét éves koromig, akkor előtte semmiképpen sem lehet vége a világnak. És fordítva. Ha négy év múlva eljön a világvége, nem élhetek hatvanhat évnél tovább.

Képtelen vagyok elfogadható választ adni ezekre a kérdésekre. Lehet, hogy mégis el kéne mennem egy jósnőhöz?

Szarvas István Ötvennégy szín- pad a Szigeten

Új, megújult és a már megszokott program-helyszínnek változatos kavalkádjával várja augusztusban a Sziget fesztivál látogatóit. Idén is lesz „mínusz egyedik” nap óriás Tankcsapda koncerttel, nulladik nap egy tízórás koncertfolyammal az antirassizmus jegyében. Lesznek nemzetközi sztárok, itt lesz a hazai élvonal, szenzációs spanyol látványszínház. Összefoglalva: minden, ami a fülnek, szemnek ingere. A következőkben két színpadról és a domboldalon fellépő utcaszínházról szólunk részletesebben.

Amfiteátrum – Pécs 2010 Színpad: Az idei fesztiválon több helyszínen is megjelenik a Pécs 2010 program. Az Európa Kulturális Fővárosa program alcíme: Pécs, a határtalan város. A színpad műsora ezért is szerveződik főleg magyar, balkáni és mediterrán produkciók köré. Az egyes napok műsora a fentiek fényében tematikusan lett összeállítva. A Balkán Napjával kezdődik a fesztivál, fellép a Vujicsics Együttes, a szerb Boris Kovac és Oana Catalina Chitu a Bucharest Tango című előadásával. A Dívák Napja a női előadókat hozza előtérbe, a fő attrakció várhatóan a francia Emily Loizeau elbűvölő műsora, és még folytathatnánk a felsorolást.

Medúza – Pécs 2010: A sziget egyik legspeciálisabb helyszíne, a medúza ismét hozza a tőle elvárható minőséget, mind zeneileg, mind vetítést illetően, ismét több underground elektronikus zenei stílust érintenek majd a hazai és nemzetközi fellépők. Így lesz dubstep, breakbeat, dub, funk, a techhouse, minimal, stb. A Pécs 2010 programmal együttműködve nemcsak a pécsi, hanem a török, a délszláv régió és Ruhr vidék underground szcénája is helyet kap a medúza programjában.

La Fura Dels Baus Látvány színház: A világhírű katalán látványszínházi társulat a 2009-es augusztusi Sziget fesztiválra is új műsorral készül – mondta el Miquel Badosa művészeti igazgató a budapesti sajtótájékoztatón. A „The Beat in the dark” címet viselő előadásban a színpadi, cirkuszi, akrobatikus elemek és a zene egyenlő hangsúlyt kapnak. A hely specifikus előadás alapjául szolgáló zenét is a budapesti helyszínhez kötődően választották ki. Külön érdekesség nemcsak a magyar közönség, de a magyar művészek és önkéntesek bevonása is az előadásba. A közel egyórás előadás augusztus 12-től 16-ig minden este látható lesz a domb oldalában.

Ha végiggondoljuk, hogy ötvennégy színpadon hihetetlen nagyszámú világhíresség jön a 17. alkalommal megrendezésre kerülő fesztiválra, igaznak tűnik Gerendai Károlynak, a Sziget ügyvezetőjének arra a kérdésre adott válasza, hogy miért nem utánozzák. A válasz így hangzott: „Próbálják meg, de nem lesz könnyű!”

Trebbin Ágost A pécsváradi „Arany Ló Vendégfogadó”

Herczeg Ferencnek, a nagy magyar íróknak van egy fantasztikus regénye, a „Szíriusz”. Ebben egy olyan időrakétáról ír, amely az embert visszaviszi a múltba. A könyv szereplői felültek a rakétára, és hipp-hopp, egyszeriben ott találták magukat a 18. században.

Saját tapasztalatból tudom, hogy az „időutazás” nagyon olcsó és kellemes időtöltés, jó szívvel ajánlhatom mindenkinek. Csak helyet kell foglalni a karosszékben, lehunyni a szemünket, és máris száguldunk vissza az időben.

Utazásaim során gyakran keresem fel álmaim „csodaszigetét”, Pécsváradot. Ott vagyok nagymama kedves postáján, ismét együtt játszom gyermekkori pajtásaimmal, az akkortájt ugyancsak poros falusi utcákon.

Mostani időutazásom újra szeretett szülővárosomba, Pécsváradra vezetett. Képzetelemben szállóvendég voltam a „Beszálló Vendégfogadó az Arany Lóhoz” nevű, egykoron oly jó hírnévnek örvendő pécsváradi fogadóban.

Pécsvárad a 19. században – A kép a Csorba Győző Megyei Könyvtár tulajdona

Ez a nevezetes, és messze földön ismert vendéglátó intézmény ott terpeszkedett a meredek Vár utca aljában, a község nyugati bejáratánál. Természetesen ott van ma is. Arról azután végképp nem tehet, hogy külseje a 18. század óta alaposan megváltozott.

Pécsvárad mindig is megkülönböztetett helyet foglalt el a baranyai települések sorában. Afféle kis vidéki kereskedelmi és kulturális központnak számított, sőt 1849-ben még járási székhelyi rangra is emelkedett. A századok folytán különösképpen az „alsó részben” szorgalmas német polgárok telepedtek le, akik nagyban hozzájárultak a település fejlődéséhez. De most térjünk vissza az „Arany Lóhoz”.

Az 1800-as évek végén a vendégfogadó emeleti nagyterme adott helyet a nagy közkeveltségnek örvendő pécsváradi Kaszinónak. Elsősorban a farsangi időszakban tartottak itt hatalmas bálakat. A jól sikerült mulatságokról még a régi pécsi újságok is rendszeresen közöltek beszámolókat. Ezek illusztrálására most csak egyet idéznék közülük: „Kitűnően sikerült táncestélyt rendezett szombaton, 1901. február 16-án a pécsváradi Kaszinó. Fesztelen jókedvvel és a legvígabb hangulatban töltötték el az estét az ott voltak, s a fiatalság kivilágos

virradatig táncolt a bonyhádi cigánybanda zenéjére.”

1914-ben már más „mulatságra” hívták a táncos kedvű pécsváradi fiatalurakat. Sokan közülük végleg ott maradtak a háború borzalmas „báltermében”.

1918 novemberében Pécsváradra is bevonultak a Dél-Baranyát megszálló szerb csapatok, akik a Kaszinót nézték ki maguknak parancsnokságnak. A szerbek három évig viszonylag jól megfértek a helyi lakossággal, azonban a Kaszinó „életének” végleg befellegzett.

Az „Arany Ló” vendéglő azonban továbbra is várta a szomjazó betérőket. Különösképpen a pécsváradi országos vásárok alkalmával volt itt nagy forgalom. A söntés és az egyszerű szállás zsúfolásig megtelt a közeli és távoli településekről érkező vándorúrusokkal és fuvarosokkal.

A vendéglőnek nem volt konyhája. A betérők, miután nagy ostopattogatással behajtottak a vendéglő udvarára és bekötötték lovaikat az istállóba, letelepedtek a vendéglő durván gyalult asztalai mellé, és hozzáfogtak a magukkal hozott eleségek elfogyasztásához. Az italookról viszont már a kocsmáros gondoskodott, a vendégek csak ezt fogyaszthatták.

Nem vitás, hogy az „Arany Ló” törzsközönsege a Zengő erdeiből fát szállító fuvarosok közül került ki, akiknek a lovai állítólag külön felszólítás nélkül is megálltak az ivó előtt.

Az emeleti nagyterem már egyre ritkábban népesedett be. Búcsúk, szüreti és farsangi bállok alkalmával még voltak nagy vígságok, de már ezek sem voltak olyanok, mint annak idején, a „boldog békeidőkben”.

A zenét már nem kiváló, meghívott cigányzenekarok, hanem a helyi falusi lakosokból verbuválódott muzsikások szolgáltatták. Vezetőjük a minden bohém vidámságra könnyen kapható Nékám Aurél patikus volt.

Az Arany Ló épülete 2005-ben

A helyiségnek volt még egy „fontos” funkciója. Néhanapján megérkezett a vándor mozis, hogy kezdetleges, kézzel forgatott masinájával ámulatba ejtse a nagyérdeműt.

Sajnos az időutazással én is hasonlóan jártam, mint a „Szíriusz” utasai. Tudniillik az időgépük pár méter után a zöldeges kertben kötött ki. Az időutazásról kiderült, hogy csak álom volt és múlt illúzió.

Motesiky Árpád (Felvidék – Verebély)

Bélyeg Mátyás királyról

Nem vagyok bélyeggyűjtő és a bélyegek értékéhez is csak nagyon felületesen értek. Ámde a gyermekkori szenvedély, a gyűjtögetés megmaradt bennem, de csak annyiban, hogy a hozzám érkező postám bélyegeit megnézem és ha jónak vagy különlegesnek látom, akkor azt továbbítom. Továbbadom bélyeggyűjtő ismerőseimnek, akad belőlük Verebélyen is. Talán a rangsorban a legidősebb Pavelka úr, akinek tarsolyában előfordul, vagy akad mindig egy-egy érdekes, s annak okán értékes bélyeg.

Bélyeggyűjtő a volt polgármester-helyettesünk, Peter Vojtek is, ráadásul a magyar bélyegeket is gyűjti. Viszont a legkomolyabb bélyeggyűjtőnek dr. Gyimesi Györgyöt, a szlovákiai magyar vadászíró tartom. Vadásztrófeái és vadászkönyvei mellett bélyegeket is gyűjt. Sosem kérdeztem, hogy hány ezer példányból áll a gyűjteménye, azt viszont tapasztaltam, hogy nem tud elmenni egyetlen bélyeges bolt mellett sem, hogy le ne nyomná ajtajának kilincsét. Egyszer Pozsonyban a Széplak utcai bélyeges boltba nyitottunk be, ami nem messzire van volt lapunk, a Hét szerkesztőségétől. A doktor úr többszöri nógatásra, felszólításra volt csak hajlandó távozni, pedig úgy emlékszem, hogy valamilyen gyűlésre igyekeztünk. Természetesen késtünk, de dr. Gyimesi nem távozott üres kézzel, és ropogós bankókkal fizetett...

A múlt esztendő végén, úgy karácsony előtt Baráth Ferenc barátom lepott meg, kivel egykoron a verebélyi Tesla elektrotechnikai művek beszerzési osztályán dolgoztunk. Ma már Feri is nyugdíjas. Mondom, barátom meglepett. Látogatása alkalmával imígyen szólott:

– Tudsz arról, hogy Mátyás királyról bélyeget adtak ki Szlovákiában?

A kérdés hallatán sok minden átfutott az agyamon, elsősorban az, hogy nem vagyok bélyeggyűjtő, akkor meg miért kellene tudnom, hogy reneszánsz királyunkról bélyeget adtak ki Szlovákiában? Node, az egyenes és nyílt kérdésre válaszolnom kellett. Még mielőtt megszólalhattam volna, Feri folytatta a kérdést:

– Nem is csodálkozol rajta, hogy bélyeget adtak ki Mátyásról?

– Nézd, nem csodálkozom, hiszen Pozsonyban minden évben királyt, pontosabban „szlovák” királyt koronáznak,

mert a magyar királyok mára már „reszlovakizáltak”, azaz szlovákok lettek – válaszoltam kissé humorizálva.

– Felejtsd el a politikát! Ennek a bélyegnek abból a szempontból is nagy jelentősége van, hogy a későbbi királyról készült festmény abban az időben készült, amikor Prágában volt „vendégségben”, azaz Podjebrád György udvarában raboskodott...

– És csak azzal a feltétellel tudott „meglógni” Prágából, engedték szabadon, hogy feleségül vette a cseh király Katicáját – vágtam Feri szavába, miközben a „kamasz” Mátyásról készült festmény alapján nyomtatott bélyeget tettem elé.

Akkor aztán komolyabbra terelődtek gondolataim, mert a komolytekintetű, pelyhedző szakállú és bajszú ifjú – még nem király – Mátyás azt sugallta, hogy ne tréfálkozzam vele.

Mire is gondol ilyenkor az ember? Talán arra, hogy mi vezérelhette a piktort, vagy a kép megrendelőjét, hogy a még „gyerekszámú” menő Hunyadi Mátyásról festmény készüljön? Tudták már akkor, hogy a vékonydongájú ifjúból valaha nagy király lesz? Tudták, hogy majd 32 évig uralkodik, és nemcsak kardjával, hanem elméjével is tud magának tekintélyt szerezni? Könyvtárakat, egyetemeket fog alapítani és lába előtt fekszik majd Bécs? Biztosan nem tudták, nem ismerhették az előre nem sejtető történelmet. Ám annyi bizonyos, hogy meg voltak győződve arról, hogy abból a „gyerekből” határozottan lesz valaki...

Tovább fűzve a gondolatot, az ember elmereng felette, hogy mi szülhette Mátyás akkora népszerűségét, egy múlt századi – nem éppen örvendeztető – kifejezéssel élve, személyi kultuszát? Mitől lett népszerű az az uralkodó, aki 660 (szóval hatszázhatvan) százalékkal növelte az adókat? Mégis népszerű volt Mátyás, az igazságos. Legendák, mesék születtek cselekedeteiről, hőstetteiről, mert igazságos erős hadserege volt. A fekete sereg katonái rendkívül fegyelmezettek voltak. Mátyás nemcsak a hadseregére költötte az adóbevételét, hanem tudományokra is, lévén maga is művelt ember, tudós...

Mátyás királyról számtalan művészi alkotás készült. Stróbl Alajos szobra, a

Mátyás-kút a világ legkiválóbb alkotásai közé tartozik. Egy udvari vadászat jelenetét ábrázolja. Fenn, a vadászruhás király, kezében szerszámját tart. Mátyás lábánál hatalmas, elejtett szarvasbika hever. Lejjebb a csatlós, vagy mai szóhasználattal, vadászatvezető kürtjével a vadászat végét jelzi. Mellette a lándzsájára támaszkodó falkanagy pihen, körülötte szimatoló vadászebek, az egyik a patak vizét kortyolja. A kút jobb szélén Szép Ilonka ül, szelíd ögzida simul hozzá. A másik oldalon a híres humanista költőt, Galeotto Marziót láthatjuk karján vadászsólyommal. Egy szóval fantasztikus szobor, érzelmeket keltő látvány a budai várban.

Feltétlenül szólnunk kell Mátyás király szobráról, Holló Barnabás alkotásáról, amely Gömörben, Sajógömör főterén áll. Van egy 1996-ban Budapesten kiadott könyvecském, amelynek címe „Elpusztított emlékműveink”, az utódállamokban elpusztított, megrongált emlékműveket és szobrokat tárja fel. A könyvben azt olvashatjuk, hogy a szobrot megrongálták és eltávolították, további sorsa ismeretlen. Aki az ominózus könyvet olvasván szomorúan sóhajt fel, annak azt mondom, hogy fel a fejjel, ne aggódjon! A szobor Sajógömör főterén sértetlenül és rendületlenül áll. Kibírt két világhéget, rendszerváltásokat és soha semmi baja sem történt. A szoborromboló cseh legionáriusok is megkímélték és a szobrokat céltáblának használó szovjet katonák sem bántották, mert a kapájára támaszkodó, fáradt „muzsikot” ki akarná bántani?!

A király kivont karddal, fényes öltözékben nem remek paripán ül, hanem a főurakat megleckéztető, megkapáltató legendabeli Mátyást láthatjuk jobbában kapával...

Lám-lám, a Mátyás királyról kiadott bélyeg alapján bizony jócskán elkalandoztunk. Ám Mátyás királynak kijár a tisztelet és ne csak évfordulók kapcsán emlékezzünk a reneszánsz, nagy műveltségű királyról, ha-

nem egy bélyeg alapján is találjunk okot a méltatásra, emlékezésre. Ne feledjük a jelszót: Mátyás, az igazságos király!

HUMORZSÁK

Szigetvári-Szattinger Krisztián 2/3 oldala
Romhányi József és Szigetvári János
szellemében

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Doktor Bubó – Kérem a következőt! (Hangjáték-verzió)

Választások

Bubó: Kérem a következőt!

Csörmester: Helló, doki!

Bubó: Köszöntelek, Csörmesterem, csak nincs valami baj?

Csörmester: Még nincs, de most azonnal velem kell jönnöd! Perceken belül kezdődik az erdő szélén a *kanpányrendezvény*.

Bubó: Az miből áll?

Csörmester: Eleinte sok italból, azután meg sok részeg híméből! De akkor már senki nem áll, inkább fetreng!

Bubó: Milyen okból?

Csörmester: A sok korhely korteskedik. A múlt héten felébresztették az alvó oroszlánt, aki *oroszlányos* zavarában a jövő hétre kiírta a választásokat!

Bubó: Választásokat egy *alkormányos begyeduralomban*?

Ursula: És legalább hölgyválasz lesz?

Csörmester: Távolról sem. A kérdés: királyság, vagy köztársaság!

Bubó: Hmm... hmm... a helyzet valóban súlyos. Ideje volna, hogy én is beszéljek ezzel az ébredező oroszlánkirállyal.

Csörmester: Akkor gyérünk, doki, amíg nem késő...

Ursula (merengve): Én is úgy várom már, hogy az én kis doktorkámban felébredjen egyszer az alvó oroszlán... és a keze közé kapjon, és úgy megszorítson, hogy csak úgy ropogjanak a csontjaim...

Bubó: Arra ugyan várhat, kedvesem! Előbb leszek egészségügyi miniszter, mint a maga kedvese...!

Az erdő szélén már gyűlnek az állatok. Csörmester és Bubó egy magas fa egyik kinyúló ágán foglalnak helyet, hogy jól szemmel tarthassák az eseményeket. Bubó egy bodega felé mutat.

Bubó: Mit csinálnak ott azok a gödények, ahol az a kígyózó sor áll?

Csörmester: Biztos kampányolnak...

Kígyó (a fatörzsön felkúszik melléjük): Mégpedig fransszia módra: sok-sok édes pezsgővel!

Bubó: Akkor inkább sampányolnak...!

Csörmester: Úgy bizony és ezzel a legkiszolgáltatottabb választóréteget célozzák meg, a nemzet *snapzámosait*!

Kígyó: Sssszo sincs róla, Csörmester, ssszórakoznak csak...

Csörmester: Kicsoda maga egyáltalán?

Kígyó: Még ne mutakossszta be?! Én vagyok a *kanpányfőnök*.

Csörmester: Maga?! Egy ilyen gerinctelen alak!

Kígyó (lesújtóan): Ssssze gyellje magát, Csörmester úr, essz a negatív *kanpány*! Nekem ssszigorúan minden irányba hajlékonyan kell lennem.

Bubó: Akkor miért nem indul el inkább maga is?

Kígyó: Ugyan, ugyan, pssszichológusok gyöngye! Sssszólna arról is, miként tudnám én a kessszembe kaparintani a hatalmat?

Bubó: Pont ez fémjelezhetné a *kanpányát*! Lépten-gyomon hirdethetné, hogy „én nem lopok, hiszen nincs mivel”!?!

Kígyó: Sssszóba sem jöhet, doktor úr, nekünk erőskesssszú vessszetőre van sssszzükségünk!

Csörmester: Akkor végképp nem értem! Az oroszlán nem eléggé erőskezű? Nála jobbat nem találnak.

Kígyó: Sssszo-sssszo, maga tudja a legjobban, Csörmester, hogy mostanában vessszesen megnőtt assz étvágya. Essszta nem túrhetjük tovább!

Csörmester: Én mindenesetre a körmére nézek ennek az italozó csürhének. Szolgálatban senki nem ihat! Még akkor sem, ha én vagyok szolgálatban, ha-ha!

(folytatása következik)

Rónaky Edit

Humor

Szójátékok

– hasonló hangzás alapján – Rónaky Edit

– Mi volt a bibliai focimeccs legizgalmasabb pillanata?

– Amikor Dávid berúgta az első Góliát.

– Miből nő ki a fog?

– Foghagymából.

– Mi hajtja a léghajót?

– A gólyarabok.

– Mitől félnek az eszkimó gyerekek?

– A rémszarvastól.

– Mi az abszolút teológiai ellentmondás?

– Menny a pokolba.

– Mi történik a barlanggal, amikor sok bárány beszalad a bejáratán?

– Összefut a szájában a nyáj.

– Hogy született a korsós lány?

– A Goya hozta.

– Földművesek zenéje. Mi az?

– Rögtme.

– Melyik az az állat, amelyiknek a bőréből a bőröndöt készítik?

– A kofferbivaly.

– Mivel lehet jól elsüllyeszteni a hajókat?

– Lékpuskával.

– Hol kell feltenni a repülőgépre az anyóst?

– A semerretyevói repülőtéren.

– Hogy hívták régen a királyokat?

– Ők voltak a vígkingek.

– Hol sétál az elektronikus Micimackó?

– A műholdas pagonyban.

– Mire ítélik a bűnös békát?

– Gólya általi halálra.

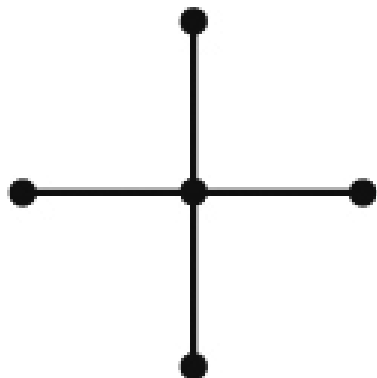
– Mivel igazítja a kőműves a lépcsőt?

– Fokpiszkálóval.

Csikós József és Csikós Józsefné nagylányi tanárok gyűjtéséből

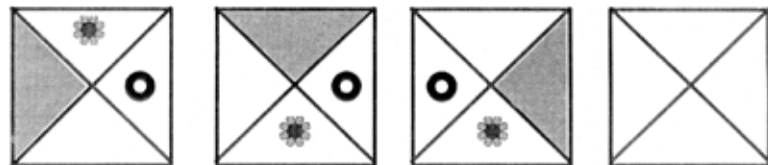
Logika- és memóriafejlesztés

Szerkessz!

Az előre berajzolt 5 pont mellé helyezzünk el további négyet úgy, hogy be lehessen húzni az ábrába 10 olyan egyenest (a két előre berajzolttal együtt), amelynek mindegyikére 3 pont illeszkedik!

Egy kis logika

Mi kerül a negyedik négyzetbe?

Intarzia

Az alábbi mondatokban városnevek rejtőznek. Ezeket kell megtalálni!

Rejtélyes számlap

Osszuk fel az óra számlapját két egyenessel három részre úgy, hogy a három részben előforduló számjegyek összege egyforma legyen!

Az októberi gabonavetések sok csapadékot igényelnek.

Engem nem vigasztal Linda sikere.

Csaba kutyája nem bírja elviselni a macskákat.

Ingrid Bergman Chesterfield márkájú cigarettát szívott.

Némely ember már egy-két sörtől is lerészegedik.

Simon Bolivar sóvárogta országa szabadságát.

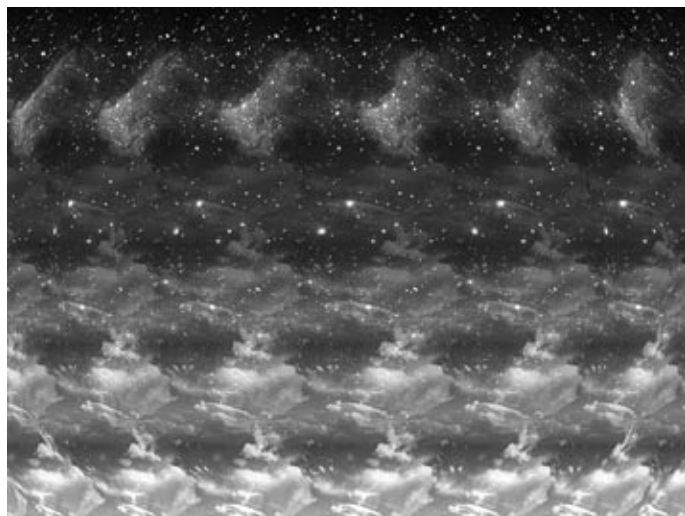
Vámbéry Ármin szkanderezett is.

Zoli égetnivalóan rossz kölyök.

Tér-kép

A szöveg melletti képen felfedezhető egy elrejtett ábra, mégpedig térben érzékelhető!

A háromdimenziós kép úgy válik láthatóvá, ha a képet szorosan az orrunk elé tartva, a részletekre nem figyelve nézzük, majd lassan eltávolítjuk magunktól – olvasótávolságban kiderül, mi rejtőzik a képen!

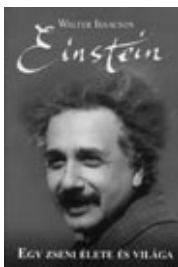

Az Alexandra Kiadó könyv-újdonságai

Walter Isaacson:

Einstein: Egy zseni élete és világa
165×235 mm, 688 oldal, ára: 4990 Ft

Einsteint mindenki ismeri. Ha tudományos tételeit már nem is mindenki érti, pimasz arckifejezése, égnek meredő haja, a hegedűje és szállóigévé vált mondatai egy összetevészhetetlen külön zseni ismertetőjegyeivé váltak. E könyv lapjairól Einstein mint fizikus, gondolkodó, férfi és családapa lép elé.

Tony Curtis – Peter Golenbock:

Hollywood hercege
Életrajz

165×235 mm, 320 oldal, ára: 3699 Ft

Tony Curtis a 20. század második felének emblematikus filmsillaga. Barátai között tudhatta John F. Kennedyt, Frank Sinatrát, Cary Grantet és más óriásokat. Szakmájában elsőként követelte, hogy Sidney Poitier, afroamerikai filmpartnerével egyenrangúan szerepeljen közös filmjük plakátján. Most először elmeséli életét, a bronxi magyar-zsidó srác hihetetlen kalandját, amely a nyomasztó gyermekkorából Hollywood csúcsáig vezet...

1000 természeti csoda

230×305 mm, 336 oldal, ára: 5999 Ft

Ez a könyv a világ számtalan természeti csodájából ezret mutat be. A föld sokféleségéhez mérten még ez a szám is elenyésző, de arra talán mégis elég, hogy minden kontinensről megismertessen néhány olyan vidékkel és természeti jelenséggel, amelyet egyszer, legalább e könyv lapjain látnunk kell.

* * *

A kiadó weboldala www.alexandra.hu címen található.

Rónaky Edit – Olvasólámpa

Nők a századfordulón

Rónaky Edit

Kedvenc időtöltésemnek áldozva – egy könyvesbolt kirakatát nézegetve – fölfigyeltem két farmeros tinilány beszélgetésére: – *Látod, ez volt az igazi! Nézd, micsoda darázsderékű, hosszú ruhás, finom arcvonású nők – kalappal, esernyővel, kesztyűvel, virágcsokorral! – Próbálnál meg így buszra szállni, Sparban tülekedni! – Hát ez a könyv nem mai nőkről készült!*

Nem bizony! Kéri Katalin *Hölgyek napernyővel* című könyve a dualizmus kori Magyarország éveibe viszi vissza olvasóit. A szerző vállalkozásának nehézségét az adta, hogy a történetkutatásból hosszú ideig hiányzott a női jelenlét; szépségét pedig, hogy eleget tett Diderot kíváncsainak: „Amikor az ember nőkről ír, tollát szívárványba kell mártania, és a sorokra pillangók porát kell szórnia.” Munkája igazi történeti mű. Áttekintést ad a nőkérdést kutató szakirodalomról, ismerteti és elemzi a nők társadalmi helyzetével, szerepvállalásával, felemelkedésével, a női munkalehetőségekkel foglalkozó könyveket, korabeli sajtótermékeket. Megtudhatjuk, hogy ütköztek az asszonyi hivatásról és a nők emancipációjáról vallott nézetek. Szóba kerülnek tekintélyes tudósok, politikusok s közismert költők, írók – Vajda János, Mikszáth Kálmán – nőkről vallott nézetei is. Megismerhetjük a magyar leánynevelés nagyasszonyait. Olvashatunk a nő biológikumáról, jelleméről, a női lélek rejtelméről, nőegyletekről, az anyaság és a gyermeknevelés szép hivatásáról, a sajátos női szabadidős tevékenységekről, sportágakról, a századforduló divatjának, báli multságainak hangulatáról, szépségápolásának fortélyairól.

E sokoldalú művelődéstörténész-író úgy tudja bemutatni a hihetetlenül sok precíz, aprólékos tény, adatot, tudományos kutatási eredményt, hogy könyve mindvégig izgalmas, érdekes olvasmány marad. Kuriózumok, hírlapírói „kacsák”, áltudományos okoskodások, alkalmi versikék közlésére is sort kerít.

Fokozatosan szűkítő technikájával az európai és amerikai helyzetismertetéstől a magyarországi jellemzőkön át egészen a pécsi sajátosságok bemutatásáig is eljut.

Igen gazdag a kötet képanyaga is: láthatunk korabeli fotókat jelentős személyiségekről, nőegyletek vezetőiről, az első leánygimnáziumok leckeóráiról, kalaposan kerékpározó, bő szoknyában teniszező, vívó, sőt vadászaton részt vevő hölgyekről, gyönyörködhetünk nyári sétaruha-modellekben, bálozóknak, táncrendekben, a párizsi divatképek mellett megmutatott szépséges ormánsági népviseletben, megmosolyoghatjuk a karikatúrarajzokat, fűző- és arc krémreklámokat.

Az én diákkorom az '50-es évekre esett, amikor a történelem tantárgy anyaga főként harcok, csaták, társadalmi események sorozatából állt; kultúratörténetet, művészettörténetet nem tanultunk, régi korok embereinek mindennapjairól, életstílusáról, lakberendezéséről, öltözködéséről nemigen hallottunk.

Ilyen értékeket is felmutató kultúrtörténeti könyvével nagyszerű élményhez juttatta olvasóit a Pro Pannonia Kiadó és Kéri Katalin, akinek személye példa arra: hogy lehet egyszerre kiváló tudós, tanár, író, feleség, anya egy igazi nő. (Pécs, 2008)

Rést ütni az időn

A végtelen idő számunkra adatott folyamából megpróbálunk kiszakítani egy-egy pillanatot. Ilyenkor szétnézünk a körülöttünk lévő világban, és emlékezünk gondokra, örömökre, nehezebb s szebb napokra.

Ezt teszi *Báblics László* is *Időrés* című új kötetében. Nyugtalanítják a háborúk, harcok, válságok – médiákból érkező – hírei. (*Ágyúk hasítják az eget...*; az emberek *szirénák hangját hallották, / ruhájuk megégett*. Szemléletes a félelmes árvíz romboló erejének ábrázolása is: *Komphajó rángása / a víz sodra / a bent maradtak / rémült kiáltása / az asszony sikolya*. E fájdalmakat kiénekelve magából az *újságot félrehajtja*, s keresi és versbe foglalja a barátság, az ünnep, az *asszony ölelése, a vacsora meghittsége, a gyertyafény* hangulatát, élményét, amikor a borral töltött pohár párák falai csendülnek.

Az *Időrés* verseinek nagy részét a *Duna-part*, a *kövek*, a *víztükör*, a *napfény*, a *csillagragyogás* ihlette, amint a *Műzsám a folyó* című előző kötete költeményeit is. Ezért szerepel a címlapon – Szabó László István tusrajzán – éppen a mohácsi Duna-parton álló jubileumi emlékmű képe – mint egy jelentős időrés szimbóluma.

Báblics László Fülöp
Időrés

LENKEY ISTVÁN

Beszélgetés Prof. Dr. Magda Sándorral

(folytatás a 19. oldalról)

legjelentősebb előadóit. Épp a főtitkár úrral folytatott beszélgetés során jegyeztem meg, hogy ugyanolyan magas szintű az itteni tanácskozás, mint Egerben a rendes Közgazdász Vándorgyűlés. Bizonyára, hogyha itt rendezik meg, akkor fontosnak tartod ezt a tanácskozást. Érdekes apropó még, hogy a főiskola egyik munkatársát kitüntette a Közgazdasági Társaság elnöke, és érdemes megjegyezni, hogy itt többen tagjai a Közgazdasági Társaságnak, mint a Corvinus Egyetemen. Hogyan lehetséges ez?

Nagyon fontos, hogy a fiatal kollégák érdeklődők és jó kapcsolatot ápolnak a közgazdasági területek különböző kiválóságai-val. Hallgatóink ezeknek a beszélgetéseknek – mi inkább ennek mondjuk – 30–40 fővel rendszeres résztvevői. Vagyis törekszünk arra, hogy ne csak az előadáson ismerkedjenek meg a különböző közgazdasági nézetekkel, hanem legyen módjuk találkozni Kupa Mihálytól kezdve Kádár Béláig nagyszámú kiválósággal. A hallgatók azt látják, hogy ezekkel a kiválóságokkal a köznapok során nem mindig cserélhetnek véleményt. Ilyen alkalmakkal viszont összekovácsolódik az az igényes társaság, akik már elvárják a tanár kollégáktól, hogy hívjanak meg vendégeket önfejlődésük érdekében. Ez azért is fontos, mert ha a hallgatók látják, hogy egy-egy adjunktus, egy-egy docens kollégám egy neves professzor környezetében is képes szerepelni, akkor azt mondják, hogy ugyan a Károly Róbert Főiskolán ő még csak docens, de képességei alapján több egyetemen akár professzor is lehetne. Az egyetemek többsége nem igazi egyetem, úgy is mondhatnánk, hogy van több főiskola a Károly Róbert Főiskolán kívül is, amelyik megüti az egyetemi szintet. Ezért is mondom, hogy ma Magyarországon nem volna szabad 5–6 kiválósági egyetemenél többet támogatni, ám ezeknek Európával és a világgal kellene versenyezniük, míg a többiek a munkaerőpiacot kellene, hogy szolgálják. Főiskolánkon a diploma kiadása után is megmarad a jó kapcsolat hallgatóinkkal. A felsőoktatási intézmények közül, megítélésem szerint hosszú távon csak azok maradhatnak meg, akik a szakma számára újat tudnak nyújtani. Ezért fontos az, hogy mi most olyan témában kutatunk, fejlesztünk, amely eredményeként a Károly Róbert Főiskola integrálja a létrejövő gazdaságokat, így előadásainkban arról beszélhetünk hallgatóinknak, hogy mi, oktatók miben segítsük a gyakorlatot, az egyes vállalkozásokat, miként tudjuk őket „eladni” – bár csúnya szó ez –, és ők miként jönnek ide vissza szaktanácsért.

(folytatjuk)

L. Csépanyi Katalin

Mátraderecskei párnafesztivál

L. Csépanyi Katalin

A Magyarország egyetlen mofettájáról méltán híres Mátraderecske nemcsak a gyógyulni vágyókat várja a településre, hanem a palóc kultúrát megismerni kívánókat is. A III. Palóc Párna Fesztivál idén **augusztus 28-tól 30-ig** tart. Ezen **Közös értékeink** címmel a testvértelepülések gyűjteményanyagából nyílik kiállítás a Mátraderecskei Népművészeti Házban. A kiállítás augusztus 28-tól szeptember végéig látható. A párnafesztivál ideje alatt szakmai bemutatók is lesznek: a mesterségek mellett a párnakészítés formáival is megismerkedhetnek a résztvevők. És természetesen lesz vigasság: kisbíró ébreszti a gyönyörű környezetben található település lakosságát, énekszó, tánc elegyedik majd a Mátraderecskét mindig jellemző madárenekkel, és a hatalmas üstökben készülő ételek mellett megismerhető a helybeliek vendégszeretete. A mofettát a párnafesztivál ideje alatt délelőttönként ki is lehet próbálni, ajánlott: a végtagok verőér, visszér- és nyirokér idült betegségeiben, cukorbetegségekhez társuló érszövődmények kezelésében, helyreállító érműtét, szimpatektomia, katéteres értágítás, stent beültetés után. A világban sok helyen wellness-programokhoz is kapcsolódik a mofettázás, azaz betegségmegelőzésre is érdemes használni! (Bővebb információ a mofettáról a www.mofetta.eu web-oldalon található.)

Mátraderecskei népviseletben a kórus a tavalyi párnafesztiválon, a háttérben a mofetta épülete

Kezelés a mofettában

Értékkörző Harta – Közeledik a Bodzaünnep

Negyedik alkalommal rendezik meg Hartán a Bodzaünnepet. A program elindítóinak célja az volt, hogy közösségi összefogással olyan ünnepet teremtsenek, mely rohanó világunkban az itt élők figyelmét is ráirányítja értékeikre, és méltó arra, hogy a máshonnan érkezőkkel Hartát megszerettesse.

Idén kissé előrehozott időpontban, augusztus 20-án lesz a sváb hagyományokat megidéző kézművességgel, zenével teli ünnep, mely a falu központi részét, a Templom utcát egy napra sétálóutcává változtatja. Szervezője a hartai Művészeti Alapiskola és a Hartai Zenekultúráért Alapítvány, amely nyílt nap keretében mutatkozik be minden érdeklődőnek. A zeneiskola udvarán kora délutántól zenei programok kezdődnek – sváb fűvőzene, cigányzenekar. Késő délutántól a közeli Kultúrház térre helyeződik át a táncos multság. Az alkalomhoz kötődően bárki ingyen

Készül a bodzalekvár a tavalyi bodzaünnepen

látogathatja a hartai Tájház és Helytörténeti Gyűjtemény kiállításait: a Német Tájházat, a Hartai-Felvidéki Szobát és a Gallé Tibor Emlékszobát. Több üstben rotyog majd a bodzalekvár, mely itt egykor minden háziapatika része volt, és ma is sok hartai eszik reggel éhgyomorra egy kiskanálnyi belőle.

Fiatalnak és idősnek egyaránt tartalmas időöltést ígérve várja Önt is a hartai Bodzaünnep 2009. **augusztus 20-án!**

KUSTÁR ROZÁLIA

Hosszú távú éghajlati prognózis

Augusztus – Nyárutó, Kisasszony hava

H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
					1	2
3 ♠	4 ♠	5 ♠	6 ●	7	8	9
10	11	12 ♠	13 ☉	14	15 L	16
17 ♠	18 ♠	19	20 ☉	21	22	23
24 ♠	25 ♠	26 ♠	27 ☉	28 ☼	29	30
31						

Kéri János

- ☉ Első negyed   ☉ Újhold   ☼ Köd
 ☉ Utolsó negyed   ♠ Csapadék   * Hó
 ● Telihold   L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (☉) előtt és közben hidegfronti hatás várható.
 A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Havi ételajánlat

Havi ételajánlat – Törökös tojás

Kéri Jánosné

Párolt rizst készítünk. Kevés olajban hagymát pirítunk, adunk hozzá apróra vágott zöldpaprikát és gombát, sót, fehér borsot, piros paprikát és kevés apró kockára vágott májat. Miután elkészült, összekeverjük a rizszel, formába tesszük és tányérra borítva reszelt sajttal megszórjuk.

Lobogó ecetes, sós vízben bevert tojást készítünk, leszárítjuk és a sajttal megszűrt rizottó tetejére tesszük, köré paradicsommártást csurgatunk.

KÉRI JÁNOSNÉ (Nagyvenyim)

» Rádióműsor «

MR6 – A RÉGIÓ RÁDIÓJA
A Magyar Rádió Pécsi Körzeti
és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon:

5.00 Hajnal-táj (MR1 – Kossuth Rádiótól)

HAJNALTÓL REGGELIG

FM 101.7 MHz

6.00 – 8.00 Hírek, időjárás, lapszemle, sportösszefoglaló
 8.05 – 9.00 Magazinóra riportokkal
 9.00 – 12.00 Itthon vagyunk!
 12.00 MR1 Déli Krónika

DÉLUTÁN

FM 101.7 MHz

13.00 – Dél-után – az MR6 zenés magazinműsora
 17.30 MR1 Esti Krónika
 18.00 Estidőben!
 22.00-tól: Petőfi éjszaka

Nemzetiségi műsorok
az MR4 országos adásban:

Horvát nyelven: AM 873 KHz
 8.00 – 10.00

Német nyelven: AM 873 KHz
 10.00 – 12.00

Szerb nyelven: AM 873 KHz
 14.00 – 16.00

Az MR6 pécsi régió rádiójának elérhetőségei:

Telefon: 72/518-333

Fax: 72/518-320

E-mail: regioradio@radio.hu

Net: www.mr6.hu

Ez a Hetedhétatár 245. száma

9771418 109005

09004

web-oldalunk:

www.hetedhethatar.hu

Könyvajánlónk

